GEWOON,
HILVERSUM.
GEWOON DOEN
VOOR HILVERSUM | VOOR WIJDEMEREN

VERKIEZINGSPROGRAMMA HERINDELINGSVERKIEZINGEN 18 NOVEMBER 2026

Gewoon doen wat nodig is

Gewoon doen. Gewoon luisteren.
Voor inwoners, met inwoners.

www.gewoonhilversum.nl

Inhoudsopgave

Wie zijn wij 3

13 Speerpunten 4

Voorwoord: Gewoon doen wat nodig is. 7

A. Een gemeente die van inwoners is 8

1. Gewoon goed bestuur 9
2. Gewoon zelf beslissen 11
3. Gewoon een gezond huishoudboekje 14

B. Een gemeente waarin je goed kan leven 17

4. Gewoon fijn wonen 18
5. Gewoon bereikbaar 21
6. Gewoon veilig 23
7. Gewoon groen 25
8. Gewoon netjes 27

C. Een gemeente waarin iedereen kan meedoen 28

9. Gewoon menselijk 29
10. Gewoon beheersbaar 32
11. Gewoon actief 34
12. Gewoon gezellig 35

D. Een gemeente met karakter en een sterke economie 36

13. Gewoon geld verdienen 37
14. Gewoon mooi 40

Wie zijn wij

Regie Redmeijer: onze lijsttrekker

Regie Redmeijer staat voor eerlijke en open politiek, dicht bij mensen en vooral **samen mét mensen**. Gewoon jezelf kunnen zijn zit in haar DNA. Geen ingewikkelde politieke taal of mooie beloften, maar zeggen wat je doet en doen wat je zegt. Voor Regie is **afspraak ook echt afspraak**. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente doet wat zij belooft en eerlijk vertelt wanneer iets niet kan of anders loopt. Goede oplossingen ontstaan volgens haar niet achter een bureau in het grote gele raadhuis. Je begint bij de mensen om wie het gaat. **Ga ernaartoe, luister, vraag wat er speelt en haal daar op wat nodig is.** Daarna kun je samen kijken naar een oplossing die ook echt werkt. Regie gelooft in politiek waarin inwoners niet pas aan het einde mogen reageren op een plan dat al bedacht is, maar vanaf het begin worden betrokken.

“Niet vóór mensen bedenken wat goed voor ze is, maar mét mensen werken aan wat nodig is. Dat vind ik gewoon.”

Collin Majoor: onze nummer 2

Collin Majoor is 22 jaar jong en afgestudeerd in de politicologie. Inmiddels heeft hij drie jaar ervaring als commissielid. Daar ontdekte hij al snel dat er soms een behoorlijk verschil zit tussen hoe politiek en bestuur **in theorie zouden moeten werken en hoe het in de praktijk gaat.** Juist daarom vindt Collin een **betrouwbare overheid** zo belangrijk. Afspraken moeten worden nagekomen en inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de politiek eerlijk en duidelijk met hen omgaat. Collin wil helpen **het vertrouwen tussen inwoners en politiek te herstellen.** Politiek moet niet iets zijn wat alleen in het raadhuis gebeurt, maar zichtbaar en begrijpelijk zijn voor iedereen. Daarbij heeft hij bijzondere aandacht voor jongeren. Veel jongeren voelen weinig verbinding met de lokale politiek, terwijl besluiten van de gemeente ook over hún toekomst gaan. Collin wil jongeren daarom meer betrekken, naar hun ideeën luisteren en laten zien dat hun stem ertoe doet.

“Vertrouwen krijg je niet omdat je gekozen bent. Vertrouwen moet je verdienen door betrouwbaar te zijn, afspraken na te komen en naar mensen te luisteren.”

Haitske van de Linde: onze nummer 3

Haitske van de Linde staat voor een **open en transparante overheid.** Een gemeente die eerlijk vertelt welke keuzes er zijn, inwoners serieus neemt en niet bang is om bij **beleidskeuzes breder te kijken dan de gebaande paden**. Voor Haitske betekent inwonersparticipatie meer dan inwoners informeren over plannen die eigenlijk al klaar zijn. Inwoners en ondernemers moeten vanaf het begin kunnen meedenken en invloed hebben, zeker wanneer besluiten rechtstreeks hun eigen wijk, buurt of dorp raken. Volgens Haitske moeten we **slimmer en breder kijken** naar wat op een bepaalde plek mogelijk en nodig is. En juist daarbij is de kennis van inwoners en ondernemers onmisbaar. Zij kennen hun omgeving, weten waar problemen zitten en hebben vaak goede ideeën voor oplossingen.

“Niet alles vanuit het raadhuis willen bepalen. Geef inwoners en ondernemers ruimte om mee te denken en echte invloed op wat er in hun eigen omgeving gebeurt. Samen komen we tot betere keuzes.”

Bekijk al onze kandidaten op **www.gewoonhilversum.nl**

13 speerpunten

1. Eerst inwoners, dan het plan

Inspraak en participatie horen aan het begin van beleid, op het moment dat er nog daadwerkelijk iets te kiezen valt niet aan het einde, als de keuzes eigenlijk al zijn gemaakt. Gewoon, Hilversum gaat eerst in gesprek met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. We luisteren naar wat er speelt, bespreken mogelijkheden en bezwaren en nemen die inbreng mee voordat plannen worden uitgewerkt. Niet ieder gemeentelijk proces begint met een blanco blad: soms ligt er een wettelijke opdracht, bestaand beleid of een eerder genomen besluit. Juist daarom maken we vooraf helder waarover inwoners daadwerkelijk invloed hebben, op welk moment en met welke ruimte, zodat we geen verwachtingen wekken die we niet kunnen waarmaken.

Participatie is geen vinkje achteraf. Inwoners moeten daadwerkelijk invloed kunnen hebben op plannen die hun straat, buurt, dorp of leefomgeving raken. Participatie bij een concreet plan is niet hetzelfde als structurele zeggenschap over een buurt of dorp, dat laatste vorm willen we in de nieuwe gemeente juist verder ontwikkelen.

Ook binnen de gemeentelijke besluitvorming zelf moet het inwonersperspectief structureel aanwezig zijn. Bij relevante gebiedsontwikkelingen krijgt daarom aan de Omgevingstafel één ambtenaar expliciet de taak om het perspectief van buurt of dorp in te brengen, niet om namens inwoners te spreken, maar om tijdens het ontwerpen en afwegen steeds de vraag te stellen wat een keuze betekent voor het gebied en de mensen die er wonen of gebruik van maken. Dat komt niet in de plaats van het echte gesprek met bewoners zelf, maar organiseert hun perspectief ook aan de voorkant en tijdens de afweging.

Eerst luisteren. Dan afwegen. Dan besluiten. Gewoon samen.

2. Gewoon een open, eerlijke en betrouwbare bestuurscultuur

Gewoon, Hilversum staat voor een open, eerlijke, heldere en betrouwbare bestuurscultuur. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Afspraken komen we na en als iets niet kan, leggen we eerlijk uit waarom. Open en transparant bestuur betekent ook dat inwoners de informatie krijgen waar zij recht op hebben. WOO-verzoeken worden binnen de wettelijke termijnen behandeld en netjes, volledig en zorgvuldig afgehandeld, dat is de wettelijke ondergrens. Onze ambitie gaat verder: we organiseren openbaarheid actief. Besluiten worden zoveel mogelijk in het openbaar genomen en geheimhouding beperken we tot situaties waarin dat echt noodzakelijk is. Waar mogelijk maken we uit eigen beweging informatie openbaar, houden we onze informatiehuishouding op orde en onderbouwen we besluiten zodat inwoners kunnen begrijpen welke afweging is gemaakt.

Wij willen geen politiek van coalitie tegen oppositie, raad tegen college of partijen tegen elkaar. Goede ideeën verdienen steun, ongeacht van welke partij ze komen. Openheid, controleerbaarheid en behoorlijk bestuur zijn geen mooie omgangsvormen: ze moeten zichtbaar zijn in hoe we onze lokale democratie organiseren. Daarom komt er een gemeentelijke of regionale ombudsman of ombudscommissie, en besteden we expliciete aandacht aan democratische invloed en controle bij gemeenschappelijke regelingen. We werken samen met alle partijen, het college, inwoners en ondernemers om Hilversum en de dorpen mooier, veiliger en beter te maken.

Voor bewoners. Met bewoners. Samen voor onze gemeente.

3. Iedereen gelijkwaardig en met respect behandeld

Iedere inwoner is gelijkwaardig en verdient dezelfde zorgvuldige en respectvolle behandeling door de gemeente. Dat geldt gemeentebreed: in het sociaal domein, het onderwijs, bij WMO-voorzieningen, vergunningen, belastingen, handhaving, onderhoud van de openbare ruimte en bij de behandeling van vragen, klachten, meldingen, bezwaren en verzoeken.

Gelijke gevallen behandelen we gelijk. Waar relevante verschillen daarom vragen, durven we ongelijke gevallen ook ongelijk te behandelen, anders kan formele gelijkheid juist tot onrechtvaardige uitkomsten leiden. Maatwerk is

daarbij geen willekeur: het moet uitlegbaar en navolgbaar zijn en mag nooit afhangen van mondigheid, contacten of welke medewerker iemand toevallig treft.

4. Een gedragen woonwagenbeleid

We zorgen samen met woonwagenbewoners voor een eerlijk en gedragen woonwagenbeleid, met transparante wachtlijsten en toewijzing en normaal onderhoud van de woonwagenlocaties.

5. Behoud van onze dorpen, wijken en ontmoetingsplekken

Een grotere gemeente betekent niet dat alles groter, centraler of hetzelfde moet worden. Gelijkwaardig betekent niet overal hetzelfde: een dorp kan iets anders nodig hebben dan een stedelijke wijk. Onze dorpen, wijken en buurten hebben ieder hun eigen karakter. Dat willen we behouden en versterken.

Ontmoetingsplekken, dorpshuizen, wijk- en buurtcentra, verenigingen en andere voorzieningen zijn belangrijk voor leefbaarheid en onderlinge verbondenheid. Bij deze voorzieningen kijken we niet alleen naar de exploitatie: een buurthuis, markt, bibliotheek, sportvereniging of andere ontmoetingsplek heeft ook maatschappelijke waarde voor leefbaarheid, sociale samenhang en lokale identiteit en die waarde wegen we expliciet mee.

Ook lokale voorzieningen en activiteiten die bij een dorp horen, blijven waar mogelijk behouden. De markt in Ankeveen hoort in Ankeveen. De fusiegemeente is geen groter Hilversum. Dorpen, wijken en buurten behouden hun eigen identiteit en krijgen ruimte voor verschillende oplossingen. Uw dorp blijft uw dorp. Uw wijk blijft uw wijk. Ontmoeten doen we dichtbij.

6. Echte zeggenschap in buurten en dorpen

De gemeenteraad bepaalt vooraf de gemeentebrede kaders en welke onderwerpen zich lenen voor lokale zeggenschap. Binnen die kaders krijgen inwoners van buurten en dorpen daadwerkelijk invloed op plannen en prioriteiten voor hun eigen gebied. Daarnaast komt er een jaarlijks, herkenbaar moment waarop college en inwoners bespreken wat er het komende jaar in hun buurt of dorp speelt. Binnen het door de raad gegeven mandaat kan het college vervolgens ook besluiten nemen. Het gaat niet om een extra raadsvergadering of een mini-gemeenteraad, maar om zeggenschap organiseren op het niveau waar een onderwerp speelt. Juist nu de bestuurlijke schaal door de fusie groter wordt, organiseren we de democratische nabijheid bewust.

7. Geen uitbreiding betaald parkeren in De Meent en Wijdemeren

Parkeerbeleid moet een oplossing zijn voor een daadwerkelijk probleem en geen doel op zichzelf: geen parkeerprobleem betekent ook geen reden om betaald parkeren in te voeren. Gewoon, Hilversum wil daarom geen uitbreiding van betaald parkeren naar De Meent en de dorpen van het voormalige Wijdemeren. Bestaand Hilversums beleid rollen we niet automatisch uit over Wijdemeren; we kijken gebiedsgericht wat in een buurt of dorp nodig is. Geen parkeerprobleem? Dan ook geen betaald parkeren.

8. Geen zero-emissiezones in winkelgebieden en centrum

Onze winkelgebieden en het centrum moeten bereikbaar blijven voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Daarom willen wij geen zero-emissiezones in de winkelgebieden en het centrum van Hilversum. Een maatregel die ondernemers en inwoners mogelijk dwingt versneld in een ander voertuig te investeren en die voor veel praktische impact zorgt, vraagt een stevige onderbouwing. De toets is: is de maatregel noodzakelijk, effectief, proportioneel en betaalbaar, en zijn er betere alternatieven? Voor onze gemeente is die onderbouwing er onvoldoende, en daar zijn we helder over: zo'n maatregel voeren we niet in.

9. Verkeersveiligheid verbeteren

We brengen gevaarlijke kruisingen en verkeerspunten in Hilversum en de dorpen in beeld en pakken deze gericht aan. Daarbij kijken we naar alle verkeersdeelnemers: voetgangers, fietsers, automobilisten, openbaar vervoer en mensen die minder mobiel zijn. Extra aandacht gaat naar schoolroutes, fietspaden en oversteekplaatsen.

Een verkeerssituatie moet niet alleen op papier veilig zijn. Het moet veilig zijn én veilig voelen. Signalen van inwoners over ervaren onveiligheid nemen we serieus, maar we brengen eerst wat er daadwerkelijk aan de hand is voordat we maatregelen nemen. Niet automatisch meer paaltjes, drempels en borden: geen symboolpolitiek, maar gerichte maatregelen die passen bij het daadwerkelijke probleem.

10. Overlast door fatbikerijders aanpakken

Voetgangers moeten zich veilig kunnen bewegen in het centrum en de winkelgebieden. Het probleem is niet primair de fatbike als voertuig, maar onveilig en te hard rijgedrag in gebieden met veel voetgangers. Gevaarlijk rijgedrag pakken we aan. Als een gerichte beperking van fatbikes juridisch mogelijk en aantoonbaar effectief blijkt, kan dat daarbij een instrument zijn, maar het instrument is niet het doel en het vervoersmiddel zelf is niet het probleem. Mensen die zich aso gedragen zijn het probleem: veilig en prettig over straat kunnen is het doel.

11. Kritisch op grootschalige windenergie, prioriteit voor besparing en zon op daken

We zijn kritisch op grootschalige windturbines in onze gemeente. In plaats van vooraf een afstandsnorm te kiezen, laten we het uitgangspunt leidend zijn dat grootschalige windenergie moet passen bij de omgeving: we wegen de gevolgen voor omwonenden, landschap en natuur mee naast de bijdrage aan de energieopgave. Juist omdat onze gemeente dichtbebouwd is en veel waardevol landschap en natuur kent, zijn grootschalige windturbines hier niet passend. Prioriteit geven we aan energiebesparing, isolatie en zonne-energie op geschikte daken. Nieuwe zonnevelden staan we niet meer toe: waar ruimte schaars is, kiezen we voor meervoudig in plaats van enkelvoudig ruimtegebruik.

12. Kleinschalige asielopvang kan, een groot AZC niet

Mensen die vluchten voor oorlog en geweld verdienen een humane opvang. Dat kan wat Gewoon, Hilversum betreft kleinschalig, beheersbaar en passend bij de omgeving. Een groot of regionaal AZC vinden wij niet passend bij onze gemeente. Bij iedere opvanglocatie moeten veiligheid, leefbaarheid, draagkracht van de omgeving en goede afspraken vooraf centraal staan. Ook hier geldt: eerst met omwonenden in gesprek en daarna pas plannen maken.

Het eerdere Hilversumse participatieproces onderbouwt deze lijn: daaruit kwam een voorkeur voor kleinschalige en verspreide opvang, met aandacht voor begeleiding, dagbesteding, structuur en een goed bereikbaar aanspreekpunt. Kortom: Kleinschalige opvang: ja. Een groot AZC: nee.

13. Gewoon een gezond huishoudboekje

Gemeenschapsgeld is geld van onze inwoners en ondernemers. Daar moeten we zorgvuldig, eerlijk en transparant mee omgaan. Gewoon, Hilversum wil realistisch en eerlijk begroten: geen begrotingen mooier voorstellen dan ze zijn en geen plannen maken zonder duidelijk te maken wat ze uiteindelijk gaan kosten. Financieel gezond bestuur betekent voor ons vooral: structurele lasten structureel dekken, de volledige toekomstige kosten zichtbaar maken inclusief beheer en onderhoud, risico's expliciet maken, en bij nieuwe uitgaven laten zien welke andere uitgaven daardoor niet meer kunnen. Dat geldt ook voor ons eigen programma: we beloven niet op ieder beleidsterrein tegelijk extra investeringen en zeggen vervolgens dat het huishoudboekje op orde moet.

We willen minder geld uitgeven aan dure externe inhuur- en adviesbureaus en kennis zoveel mogelijk binnen de eigen gemeentelijke organisatie opbouwen. We starten geen nieuwe megaprojecten zolang de gemeentelijke financiën daar onvoldoende ruimte voor bieden. Eerst financieel op orde, noodzakelijk onderhoud en voorzieningen op niveau, daarna pas nieuwe grote ambities. Voor taken die het Rijk bij gemeenten neerlegt, hoort ook voldoende budget beschikbaar te zijn. Transparante financiën betekenen niet alleen dat begroting en jaarrekening openbaar zijn: raad en inwoners moeten kunnen begrijpen waar het geld naartoe gaat, waarom daarvoor is gekozen en wat die keuze betekent voor andere mogelijkheden.

Voorwoord: Gewoon doen wat nodig is

De gemeente is er voor haar inwoners, buurten en dorpen. Niet andersom. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk is het dat niet altijd. Te vaak begint beleid bij regels, systemen of een vooraf bedachte oplossing. Wij vinden dat het andersom moet. Begin bij de mensen en bij het probleem dat opgelost moet worden. **Luister naar wat er speelt, kijk wat nodig is en kies daarna de oplossing die werkt.**

Dat is waar Gewoon Hilversum voor staat: niet ingewikkelder maken dan nodig is, maar wel doen wat nodig is. Hilversum is één gemeente, maar geen twee straten, buurten of dorpen zijn hetzelfde. Wat werkt in het centrum, werkt niet automatisch in Kerkelanden. Wat goed is voor de ene buurt, hoeft niet goed te zijn voor de andere. Daarom willen wij ruimte voor verschillen en zeggenschap dichtbij huis. **Eén gemeente betekent niet dat overal hetzelfde moet gebeuren.**

We willen behouden wat Hilversum bijzonder maakt. Onze buurten en dorpen. Onze natuur en het groen. Onze monumenten en ons landschap. Onze verenigingen, voorzieningen en ontmoetingsplekken. Onze economische ruimte en het Media Park. **We beschermen wat waardevol is en verbeteren wat beter kan.**

Daarbij verwachten inwoners terecht dat de gemeente betrouwbaar en menselijk is. Dat je wordt gezien als inwoner en niet als dossier. Dat besluiten worden uitgelegd, afspraken worden nagekomen en fouten eerlijk worden erkend. De gemeente moet aanspreekbaar zijn en ruimte bieden voor tegenspraak. **Niet de systeemwereld, maar de leefwereld van inwoners is ons vertrekpunt.**

En we weten dat iedere euro die de gemeente uitgeeft, door inwoners wordt opgebracht. Daarom maken we keuzes. We geven geld uit waar het nodig is, investeren waar dat op lange termijn iets oplevert en zijn eerlijk over wat wel en niet kan. **Geen mooie plannen zonder financiële dekking. Geen rekening doorschuiven naar later.**

Gewoon Hilversum kiest daarmee voor een eenvoudige manier van besturen:
Eerst luisteren, dan begrijpen, afwegen en doen.

Niet voor ieder probleem dezelfde oplossing. Niet alles van bovenaf bepalen. Niet beloven wat niet kan. Maar samen met inwoners werken aan een gemeente waarin je goed kunt wonen, je veilig en vrij kunt bewegen, kunt meedoen, kunt ondernemen en trots kunt zijn op je buurt.
Gewoon Hilversum. Doen wat nodig is. Bewaren wat waardevol is. En de gemeente weer van de inwoners maken.

A. Een gemeente die van inwoners is

Een gemeente functioneert pas goed als bestuur en inwoners elkaar kunnen vertrouwen. Dat begint bij een raad en college die samenwerken op basis van afspraken die worden nagekomen, en bij een gemeente die inwoners serieus neemt: laagdrempelig bereikbaar bij vragen of klachten, en open over hoe besluiten tot stand komen. Diezelfde democratische betrokkenheid organiseren we ook dichtbij, op het niveau van buurt en dorp, met een gemeente die zelf zorgt voor goede, onafhankelijke informatievoorziening. En het begint met een gezond huishoudboekje: structurele uitgaven worden betaald uit structurele inkomsten, zodat de nieuwe gemeente financieel op eigen benen kan staan.

1. Gewoon goed bestuur

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum wil een open, betrouwbare en respectvolle gemeente, waarin inwoners weten waar ze aan toe zijn en serieus worden genomen. Wij willen een bestuurscultuur waarin raad en college samenwerken, afspraken en raadsbesluiten worden nagekomen, informatie transparant wordt gedeeld en inwoners laagdrempelig terechtkunnen met vragen, fouten of klachten. Goede, kwalitatieve, onafhankelijke lokale journalistiek is een randvoorwaarde voor goed bestuur. Zonder een pluriform lokaal medialandschap met gewaarborgde journalistieke onafhankelijkheid kunnen inwoners immers niet weten wat er speelt, welke besluiten worden genomen en waarom.

Een betrouwbare overheid

Wij bij Gewoon, Hilversum staan voor een gemeente die open en transparant werkt en betrouwbaar handelt. Inwoners moeten kunnen zien hoe besluiten tot stand komen, welke keuzes worden gemaakt en waarom. We maken duidelijke afspraken, komen die afspraken na en zijn eerlijk wanneer iets niet kan of anders loopt. Geen achterkamertjespolitiek, maar een bestuur dat inwoners gewoon serieus neemt, actief informeert en verantwoording aflegt.

Samenwerken met respect voor ieders rol

Geen ‘’hullie-zullie’’. Geen politiek van coalitie tegen oppositie, raad tegen college of partijen tegen elkaar. Dat betekent niet dat die verschillen mogen verdwijnen: een raad die het college stevig controleert, werkt niet tegen het college maar vervult juist zijn democratische taak. Verschillen van mening horen bij de democratie, maar mogen samenwerking niet in de weg staan. Voor Gewoon, Hilversum begint een gezonde bestuurscultuur met respect, vertrouwen en de bereidheid om naar elkaar te luisteren. Goede ideeën zijn goede ideeën, ongeacht van welke partij ze komen.

De gemeenteraad stelt de kaders voor beleid, vertegenwoordigt de inwoners en controleert. Het college voert de vastgestelde kaders van de raad uit. Beiden moeten die rol serieus nemen en respecteren, ook wanneer dat tot tegenspraak leidt. Aangenomen moties, wensen en opdrachten van de raad worden gewoon uitgevoerd. Blijkt uitvoering onverhoopt niet mogelijk, dan legt het college opdrachten van de raad niet stilzwijgend naast zich neer, maar meldt zij dit expliciet aan de raad, met een heldere onderbouwing waarom het niet kan. Uiteindelijk besturen we de stad samen en werken we allemaal voor hetzelfde: de inwoners en ondernemers van Hilversum en onze dorpskernen.

Daarnaast heeft de gemeenteraad de taak de inwoners en ondernemers te vertegenwoordigen. Die taak is van essentieel belang om het vertrouwen van inwoners te verkrijgen en te behouden. Het college dient dan ook respect te hebben voor die taak. We zoeken naar wat ons verbindt, zonder verschillen weg te poetsen. We voeren het debat stevig op de inhoud, geven ruimte aan tegenspraak en werken daarna samen aan oplossingen.

Een breed raadsakkoord

Gewoon, Hilversum wil dat er bij de start van de komende termijn een breed raadsakkoord komt voor de eerste bestuursperiode van de nieuwe gemeente: niet één dichtgetimmerd coalitieakkoord van een minimale meerderheid, maar zoveel mogelijk gezamenlijk bepalen wat de nieuwe gemeente nodig heeft. We willen daarbij ook dat wethouders raadsbreed op kwaliteit en geschiktheid geselecteerd worden, in plaats van uitsluitend via de gebruikelijke partij- en coalitieonderhandelingen. Met andere woorden: eerst bepalen welke opdracht en kwaliteiten nodig zijn, daarna mensen zoeken die daarbij passen. Dat betekent nadrukkelijk niet dat verschillen tussen partijen verdwijnen: een breed raadsakkoord mag geen bestuurlijke harmonie-machine worden. Oppositie, afwijkende opvattingen en stevige controle moeten mogelijk blijven.

Openbaarheid en transparantie

We reageren binnen de wettelijke termijn van vier weken op WOO-verzoeken van inwoners en pers, zonder buitensporig of onnodig weglakken van belangrijke details. Transparantie gaat voor ons verder dan dat: de gemeente maakt informatie waar mogelijk actief openbaar, hanteert enkel geheimhouding wanneer hier een heldere wettelijke grondslag voor is en zorgt dat inwoners kunnen begrijpen hoe besluiten tot stand zijn gekomen. Informatie moet daarbij niet alleen openbaar, maar ook begrijpelijk, vindbaar en tijdig beschikbaar zijn, zodat inwoners dat proces ook zelf kunnen volgen. Dat vraagt dus ook om een goede gemeentelijke informatiehuishouding die op orde is.

Onafhankelijke lokale journalistiek als randvoorwaarde

Een open gemeente is niet voldoende als er niemand is die dat ook kritisch volgt. Een lokale democratie kan niet goed functioneren zonder onafhankelijke journalistiek: inwoners moeten kunnen weten wat er speelt, welke besluiten worden genomen en waarom, en dat is niet alleen aan de gemeente zelf om te vertellen. Lokale media zijn daarom meer dan een leuke voorziening: ze vervullen een democratische functie, en die functie mag niet worden verward met citymarketing of een communicatie-instrument van de gemeente.

We willen onderzoeken hoe de gemeente een pluriform lokaal medialandschap kan ondersteunen zonder zich met journalistieke inhoud te bemoeien, en wat de gemeente daaraan legitiem kan bijdragen zonder de journalistieke onafhankelijkheid aan te tasten. Eventuele steun moet daarom zo worden georganiseerd dat die onafhankelijkheid gewaarborgd blijft.

Ruimte voor inwoners met klachten of kritiek

Bij behoorlijk bestuur hoort dat de gemeente ook ruimte laat voor de inwoner die een fout maakt, bijvoorbeeld in het contact met de gemeente of bij het aanvragen van een voorziening. Een klein foutje mag niet direct leiden tot een boete, korting of afwijzing als dat niet in verhouding staat tot wat er is misgegaan. Daarom voeren we een gemeentelijke regeling "recht op vergissen" in.

Daarnaast hoort bij behoorlijk bestuur dat inwoners ergens onafhankelijk terechtkunnen wanneer zij vastlopen in hun contact met de gemeente, bijvoorbeeld wanneer een klacht niet naar tevredenheid wordt opgelost of het vertrouwen in een zorgvuldige behandeling ontbreekt. Daarom willen we een gemeentelijke of regionale ombudsman of ombudscommissie onderzoeken: een onafhankelijk aanspreekpunt die buiten de gemeentelijke organisatie zelf staat en zo drempels wegneemt die inwoners nu kunnen ervaren.

Grip op regionale samenwerking

Open en democratisch bestuur stopt niet bij de gemeentegrens. Bij gemeenschappelijke regelingen en andere regionale samenwerkingsvormen bewaken we expliciet dat raad en inwoners voldoende zicht, invloed en controlemogelijkheden houden. Dat vraagt ook dat we scherp blijven op de positie en invloed van Hilversum zelf binnen deze regionale gremia, zoals de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Juist in samenwerkingsverbanden waarin meerdere gemeenten samen optrekken, is het van belang dat de stem van Hilversum voldoende gewicht blijft houden na de fusie. In dat licht willen we ook onderzoeken of de zetel die we door de gemeentelijke fusie zijn kwijtgeraakt in het algemeen bestuur van de regio op termijn weer terug kan komen.

2. Gewoon zelf beslissen

Kernboodschap: Naarmate de bestuurlijke schaal groter wordt, moet democratische invloed bewust nabij worden georganiseerd. Participatie bij een project is niet hetzelfde als structurele medezeggenschap: inwoners en ondernemers krijgen pas echt invloed als vooraf duidelijk is waarover ze gaan, als dat gebeurt op het niveau van hun eigen buurt, wijk of dorp, en als hun perspectief ook binnen het gemeentehuis geborgd is. Ons uitgangspunt is eenvoudig: gemeentebreed waar het moet, lokaal waar het kan.

Invloed als er nog iets te kiezen valt

Participatie moet geen vinkje achteraf zijn. Vooraf moet duidelijk zijn waarover inwoners en ondernemers invloed hebben en waarover niet, en de raad stelt daarvoor vooraf de gemeentebrede kaders en bepaalt welke onderwerpen lokaal kunnen worden beïnvloed of besloten. We betrekken inwoners en ondernemers op het moment dat hun kennis en ideeën nog verschil kunnen maken: niet iedere gemeentelijke beslissing begint immers met een leeg vel. Zeggenschap begint met goede informatie. Inwoners en ondernemers moeten begrijpelijk en volledig kunnen zien welke keuzes voorliggen, wat de gevolgen, kosten en alternatieven zijn en welke ruimte er daadwerkelijk is om iets te veranderen. De gemeente zorgt daarom voor duidelijke informatie voordat om mening of inbreng wordt gevraagd.

Daarbij organiseren we geen participatie die wezenlijke keuzeruimte suggereert wanneer die er in werkelijkheid niet is. Staat een deel van een besluit al vast, dan zeggen we dat vooraf eerlijk: wat vaststaat, waarom dat vaststaat, en waarover nog wél gesproken kan worden. Een besluit dat feitelijk al genomen is, presenteren we niet alsnog als een open participatietraject. Participatie betekent vervolgens ook dat de gemeente laat zien wat er met die inbreng is gebeurd. We willen voorkomen dat inwoners en ondernemers meepraten en daarna niets meer horen. De gemeente maakt daarom zichtbaar wat is aangedragen, wat daarvan is overgenomen en wat niet, met een duidelijke uitleg waarom bepaalde keuzes wel of niet zijn gemaakt.

Daarbij willen we niet alleen de mensen horen die vanzelfsprekend naar een bewonersavond komen. Mondige inwoners moeten hun stem kunnen laten horen, maar ook mensen die minder snel zelf naar voren stappen, en jongeren op een manier die bij hun leeftijd en leefwereld past. We zoeken daarom naar verschillende manieren om mensen te bereiken en zorgen ervoor dat participatie niet afhankelijk is van wie toevallig de meeste tijd, kennis of energie heeft. Dat kan fysiek én digitaal. Niet iedereen wil of kan naar een bijeenkomst. Digitale informatie, enquêtes en online raadpleging kunnen daarom een goede aanvulling zijn op gesprekken en bijeenkomsten in de buurt. Digitale participatie vervangt het fysieke gesprek niet, maar maakt het voor meer mensen mogelijk om mee te doen.

Heldere instrumenten voor zeggenschap

Zeggenschap werkt alleen als vooraf duidelijk is hoe zwaar iemands stem meetelt. Daarom onderscheiden we vier heldere instrumenten, in oplopende zwaarte: informatierecht, adviesrecht, instemmingsrecht binnen vooraf vastgestelde kaders, en initiatiefrecht. Voor de start van een traject maakt de gemeente bekend welk instrument van toepassing is, zodat inwoners en ondernemers niet achteraf hoeven te ontdekken hoeveel hun inbreng eigenlijk woog. Deze rechten willen we vooraf vastleggen in een verordening.

Instemmingsrecht is daarbij het zwaarste middel: de formele bevoegdheid blijft bij het volgens de wet bevoegde bestuursorgaan, maar de uitkomst is binnen de vooraf afgesproken kaders in beginsel leidend, en van die uitkomst wordt alleen gemotiveerd afgeweken bij zwaarwegende redenen. Naast informatie-, advies- en instemmingsrecht hebben inwoners en ondernemers ook het recht om zelf met een initiatief te komen voor hun buurt, wijk of dorp: de gemeente wijst daarvoor één aanspreekpunt aan en geeft snel inhoudelijk antwoord, in plaats van een idee alleen af te wijzen omdat het nog niet in bestaand beleid past.

Zeggenschap dichtbij organiseren

Een grotere gemeente mag niet betekenen dat de afstand tot het bestuur groter wordt. De gemeenteraad stelt de gemeentebrede kaders; binnen dat mandaat willen we inwoners en ondernemers daadwerkelijk invloed geven op keuzes die vooral hun eigen buurt, wijk of dorp raken. Dat betekent geen extra mini-gemeenteraden of een extra bureaucratische bestuurslaag, maar praktische zeggenschap op het niveau waar een vraagstuk speelt. Een grotere gemeente hoeft daarbij niet overal hetzelfde beleid of dezelfde voorzieningen te betekenen.

Dat geldt voor Ankeveen, Breukeleveen, 's-Graveland, Kortenhoef, Loosdrecht en Nederhorst den Berg net zo goed als voor de wijken en buurten van Hilversum: ieder van deze dorpen, wijken en buurten heeft een eigen identiteit, geschiedenis en sociale structuur, en dat blijft meetellen bij gemeentelijke besluiten. Samenvoeging of gemeentebrede uniformiteit is op zichzelf geen voldoende reden om een lokale voorziening of gewoonte te beëindigen of ingrijpend te veranderen: gelijkwaardig behandelen betekent niet dat ieder gebied hetzelfde moet zijn. Bij ieder voorstel met wezenlijke gevolgen voor een specifiek gebied willen we dat expliciet wordt beoordeeld of de besluitvorming dichter bij dat gebied kan worden georganiseerd; wordt daar toch niet voor gekozen, dan hoort daar een uitleg bij.

Ook bij plannen van projectontwikkelaars willen we dat inwoners en ondernemers op een betekenisvolle manier kunnen meepraten. De Omgevingswet zorgt ervoor dat de gemeente nauwelijks mogelijkheden heeft om participatie bij plannen van projectontwikkelaars af te dwingen. Bij grote ontwikkelingen willen we daarom onderzoeken of de gemeente zelf meer regie kan nemen over het participatieproces. Een mogelijkheid is om projectontwikkelaars de optie te geven de verantwoordelijkheid voor de participatie aan de gemeente over te laten nemen, in ruil voor hogere legeskosten. Zo kan de gemeente zorgen voor een onafhankelijk en herkenbaar participatieproces, zonder dat dit voor iedere ontwikkeling nodig is.

Zeggenschap over de eigen leefomgeving is niet alleen een zaak van inwoners. Ondernemers worden rechtstreeks geraakt door gemeentelijke keuzes over bijvoorbeeld bereikbaarheid, parkeren, laden en lossen, winkelgebieden, markten, terrassen of langdurige werkzaamheden, en verdienen daarom een eigen, herkenbare plek in datzelfde stelsel van informatie-, advies-, instemmings- en initiatiefrecht. Waar de belangen van inwoners en ondernemers uiteen kunnen lopen, willen we beide groepen zo nodig apart raadplegen en bij de besluitvorming inzichtelijk maken waar belangen overeenkomen, waar ze verschillen en hoe ze zijn afgewogen: in het besef dat één belangenorganisatie niet zonder meer namens alle inwoners of ondernemers van een gebied spreekt.

Gebiedsagenda's en gebiedsbudgetten

Voor ieder dorp en voor de wijken, buurten, winkelgebieden en bedrijventerreinen van Hilversum werken we met een gebiedsagenda: een door inwoners en ondernemers zelf opgestelde lijst van wat behouden moet blijven, welke verbeteringen gewenst zijn, waar de knelpunten en prioriteiten liggen en welke initiatieven en ondersteuning nodig zijn. Het college betrekt die gebiedsagenda's aantoonbaar bij beleid en investeringen die het betreffende gebied rechtstreeks raken. Waar dat kan, willen we ook de mogelijkheid geven om voor een gebied een gebiedsbudget beschikbaar te stellen, met vooraf vastgestelde financiële en inhoudelijke kaders, waarbinnen het gebied zelf beslissende zeggenschap krijgt over de besteding, met openbare verantwoording achteraf.

Ieder jaar het gesprek over buurt en dorp

We willen een herkenbaar jaarlijks moment waarop het college met inwoners en ondernemers bespreekt wat er in hun buurt, wijk of dorp speelt en welke plannen eraan komen: een openbare jaarvergadering, minimaal eenmaal per jaar, in ieder dorp, iedere wijk en iedere buurt. Dit is nadrukkelijk geen informatieavond waarbij de gemeente uitsluitend vertelt wat zij van plan is; inwoners en ondernemers bepalen mede de agenda en brengen zelf onderwerpen, zorgen, voorstellen en initiatieven in. Niet praten over het dorp of de buurt, maar mét het dorp of de

buurt. Naast inwoners en ondernemers nodigen we daarbij ook dorps- en bewonersorganisaties, ondernemersverenigingen, maatschappelijke organisaties, scholen, verenigingen, jongerenorganisaties en de kindergemeenteraad uit. Het is het jaargesprek van inwoners en ondernemers mét het college. Dit is geen raadsvergadering op locatie, al zijn raadsleden vanzelfsprekend welkom.

Na iedere jaarvergadering komt er een openbare afsprakenlijst: wat is afgesproken, wie gaat ermee aan de slag, en wanneer volgt actie of terugkoppeling. Bij de eerstvolgende jaarvergadering beginnen we met de afspraken van het jaar ervoor: wat is uitgevoerd, wat loopt nog, wat is niet gebeurd en waarom niet. Zo ontstaat een doorgaand gesprek in plaats van participatie die alleen begint zodra de gemeente al een project heeft, en blijft de jaarvergadering wat hij moet zijn: geen besluitvormende dorpsraad die op de stoel van raad, college of burgemeester gaat zitten, maar wél een serieuze plek in het gesprek over gebiedsagenda's en, waar van toepassing, gebiedsadviezen.

Naast deze lokale jaarvergaderingen willen we eenmaal per 1,5 jaar een gemeentebrede brede kernenvergadering organiseren, waar inwoners, ondernemers, het college en de raad samen niet alle lokale onderwerpen opnieuw bespreken, maar juist kijken naar wat de dorpen, wijken en buurten overstijgt: ervaringen met zeggenschap, verschillen tussen gebieden, de uitvoering van gebiedsagenda's en het functioneren van gebiedsbudgetten. Zo worden de lokale gesprekken ook met elkaar en met de hele gemeenteraad verbonden.

Het inwonersperspectief ook binnen het gemeentehuis

Het inwonersperspectief moet ook binnen het gemeentehuis nadrukkelijker worden meegewogen. Bij gebiedsontwikkelingen willen we daarom aan de Omgevingstafel één ambtenaar expliciet verantwoordelijk maken voor het van begin af aan inbrengen van het buurtperspectief. Die spreekt niet namens inwoners, maar bewaakt welke gevolgen keuzes hebben voor het gebied en de mensen die er wonen.

We willen daarbij zorgen voor een gelijk speelveld tussen gemeente en inwoners. De gemeente beschikt bij ingewikkelde ontwikkelingen over ambtelijke kennis en ondersteuning. Inwoners die tegenover complexe plannen of procedures staan, moeten indien gewenst ook toegang kunnen krijgen tot onafhankelijke ondersteuning, zodat inwoners in staat worden gesteld om hun positie en ideeën goed naar voren te brengen en er een gelijker speelveld ontstaat tussen de gemeente en haar inwoners.

3. Gewoon een gezond huishoudboekje

Kernboodschap: De samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren heeft grote financiële consequenties. Het wordt een stevige opgave om de nieuwe gemeente financieel gezond te maken én gezond te houden. De gemeente werkt met geld van inwoners. Dat geld moet daarom zorgvuldig, verantwoord en doelgericht worden besteed. Net als thuis geldt ook voor de gemeente: structurele uitgaven betaal je met structurele inkomsten. Gewoon, Hilversum kiest daarom voor een financieel beleid dat rust en zekerheid biedt. Geen begrotingen die nu op papier sluitend zijn, maar in de toekomst extreme tekorten opleveren. Geen grote plannen zonder duidelijk inzicht in de kosten die daarna blijven doorlopen. En geen lastenverhogingen voor inwoners die onvoldoende financieel zijn onderbouwd.

Een structureel gezonde en realistische begroting

De gemeentelijke begroting moet structureel en realistisch sluitend zijn. Terugkerende uitgaven moeten worden betaald uit terugkerende inkomsten. Eenmalige meevallers, reserves of incidentele inkomsten mogen niet worden gebruikt om structurele tekorten weg te poetsen. We willen dat de gemeente vooruitkijkt. Niet alleen naar volgend jaar, maar naar de financiële gevolgen van beleid over meerdere jaren. Bij ieder nieuw voorstel moet daarom duidelijk zijn wat het structureel kost, welke risico's eraan verbonden zijn en welke kosten in de toekomst nog volgen.

Financieel gezond bestuur betekent ook eerlijk zijn over risico's. Grote projecten, grondexploitaties, verbonden partijen, zorgkosten en andere gemeentelijke taken kunnen financiële onzekerheden met zich meebrengen. Die risico's moeten zichtbaar zijn in de begroting en regelmatig worden geactualiseerd. De gemeenteraad moet niet alleen weten wat iets waarschijnlijk kost, maar ook wat er gebeurt wanneer het tegenzit. Geen verrassingen achteraf als we vooraf al hadden kunnen weten dat er een risico bestond.

Transparant over gemeenschapsgeld

Inwoners moeten kunnen begrijpen waar hun geld naartoe gaat. Begrotingen en financiële voorstellen moeten daarom zo duidelijk mogelijk worden uitgelegd. Niet alleen in tabellen en financiële termen, maar ook in gewone taal. Bij grote projecten willen we dat vooraf duidelijk is wat de gemeente verwacht uit te geven, wat het doel is en wanneer de gemeenteraad kan controleren of dat doel daadwerkelijk wordt bereikt. Ook bij tegenvallende projecten moet de gemeente daar open over zijn. Fouten kunnen worden gemaakt, maar ze moeten wel zichtbaar zijn en er moet van worden geleerd.

Meevallers gebruiken om schulden af te lossen, tegenvallers eerst binnen de begroting opvangen

Als de gemeente financiële meevallers heeft, kijken we eerst of daarmee schulden kunnen worden afgelost. Een lagere schuld betekent immers lagere rentelasten en meer ruimte voor de taken die de gemeente echt moet uitvoeren. Tegenvallers horen ook bij het besturen van een gemeente. Niet iedere tegenvaller hoeft direct te leiden tot hogere belastingen. Wanneer zich financiële problemen voordoen, kijken we eerst binnen het betreffende beleidsterrein naar mogelijkheden om bij te sturen, prioriteiten te stellen en uitgaven anders te organiseren. Dat betekent niet dat problemen worden doorgeschoven. Als een tekort structureel is, moet ook structureel worden ingegrepen. De gemeenteraad moet daarbij tijdig kunnen bijsturen en niet pas wanneer het geld al is uitgegeven.

De rekening niet automatisch bij inwoners leggen

Inwoners mogen erop vertrouwen dat de gemeente eerst naar haar eigen uitgaven en keuzes kijkt voordat de belastingen worden verhoogd. Wij willen de gemeentelijke woonlasten voor inwoners beheersbaar houden. De totale woonlasten bestaan voor ons uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De totale woonlasten stijgen de komende jaren bij voorkeur niet met meer dan inflatie. Daarbij kijken we naar de inflatieontwikkeling zoals die door het CBS wordt vastgesteld. De gemeenteraad bepaalt uiteindelijk het tarief, op basis van een transparant voorstel van het college. De hondenbelasting blijft afgeschaft. Wij vinden het niet nodig om inwoners

opnieuw met deze belasting te belasten. Verder streeft Gewoon, Hilversum naar zo weinig mogelijk verschillende gemeentelijke belastingen. Belastingen moeten eenvoudig, uitlegbaar en proportioneel zijn. We voeren geen nieuwe belastingen in als daar geen duidelijke noodzaak voor bestaat.

Investeren betekent ook kiezen

Gemeenschapsgeld kun je maar één keer uitgeven. Daarom moet bij ieder nieuw (financieel) voorstel niet alleen worden nagedacht wat iets kost, maar ook worden gekeken welke andere mogelijkheden daardoor vervallen. Wij willen daarom bij investeringsbesluiten een duidelijk overzicht van de eenmalige kosten, de structurele jaarlijkse kosten, de verwachte kosten voor beheer en onderhoud en de financiële risico's. Zo voorkomen we (zover mogelijk) dat een investering vandaag goedkoop lijkt, terwijl de rekening voor beheer, onderhoud en vervanging pas later zichtbaar wordt.

Ambities moeten betaalbaar zijn. Een gemeente kan niet alles tegelijk. Wie meer geld wil uitgeven aan het ene onderwerp, moet eerlijk aangeven waar dat geld vandaan komt. Daarom willen we geen plannen die alleen financieel haalbaar zijn zolang alles meezit. Een gezond huishoudboekje betekent dat er ook ruimte blijft voor tegenvallers, noodzakelijke investeringen en toekomstige kosten.

Eerst onderhoud, dan nieuwbouw

Een gemeente heeft niet alleen de verantwoordelijkheid om nieuwe voorzieningen te bouwen, maar ook om bestaande voorzieningen goed te onderhouden. Een nieuw gebouw, park, sportvoorziening of openbare ruimte brengt immers jarenlang beheer- en onderhoudskosten met zich mee. Voordat we iets nieuws bouwen, willen we daarom weten of de gemeente het ook op lange termijn kan betalen.

De onderhoudsopgave op het gebied van infrastructuur en wegen die op de nieuwe gemeente afkomt, verdient daarbij extra aandacht vanwege de omvang. Met de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren wordt het beheergebied aanzienlijk groter en komen er veel extra wegen, fietspaden, bruggen, bermen, kades en andere infrastructurele voorzieningen bij. Ook het beheer en onderhoud van de plassen en het bijbehorende openbare gebied brengt structurele kosten met zich mee. Tegelijkertijd heeft ook Hilversum zelf een grote en voortdurende onderhoudsopgave aan de openbare ruimte en infrastructuur.

Wij maken ons zorgen over de omvang van deze toekomstige onderhoudslasten. We willen voorkomen dat de nieuwe gemeente vooral kijkt naar wat er vandaag gebouwd of aangelegd kan worden, zonder voldoende rekening te houden met wat dit morgen kost. De onderhoudsopgave moet daarom vóór grote nieuwe investeringen goed in beeld worden gebracht en financieel worden doorgerekend. Daarbij kijken we niet alleen naar achterstallig onderhoud, maar ook naar de kosten die de komende jaren nodig zijn om wegen, bruggen, fietspaden, groen, kades, water en andere voorzieningen op een verantwoord niveau te houden.

Geen extra gemeentelijke taken zonder extra knaken

De gemeente krijgt steeds meer taken van het Rijk, terwijl het geld om die taken uit te voeren niet altijd meekomt vanuit het rijk. Dat zien we onder andere bij jeugdzorg en WMO-ondersteuning van ouderen. Als het Rijk verantwoordelijkheden overdraagt, horen daar ook voldoende financiële middelen bij. Gewoon, Hilversum accepteert niet dat het Rijk taken over de schutting gooit en vervolgens de rekening bij inwoners en gemeenten neerlegt. We blijven daarom stevig en actief lobbyen richting het Rijk. Samen met andere gemeenten en via de gemeentelijke koepelorganisaties zetten we ons in voor een gemeentefonds dat aansluit bij de taken en verantwoordelijkheden die gemeenten daadwerkelijk hebben. Kortom: geen extra gemeentelijke taken zonder extra knaken.

Eén gemeente, één financieel fundament

Na de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren moet de nieuwe gemeente financieel gezond worden en blijven. De inwoners van alle kernen en wijken hebben recht op een solide en consistent financieel beleid en een betrouwbare gemeente. Dat betekent dat verschillen tussen wijken en dorpen niet automatisch leiden tot verschillen in financiële

discipline. Investeringen moeten aansluiten bij wat lokaal nodig is, maar altijd passen binnen een financieel houdbaar geheel.

B. Een gemeente waarin je goed kan leven

Prettig wonen is meer dan een dak boven je hoofd: het gaat om woningen die passen bij de buurt, om veilig en gemakkelijk kunnen reizen, om je veilig voelen in je eigen straat, om een openbare ruimte die schoon en heel is en om een leefomgeving die groen is en bestand is tegen extremer weer. Deze vijf hoofdstukken laten zien hoe Gewoon, Hilversum wil zorgen dat wonen, bewegen, veiligheid, een nette leefomgeving en duurzaamheid elkaar versterken in plaats van in de weg zitten.

4. Gewoon fijn wonen

Kernboodschap: Wonen gaat niet om zoveel mogelijk woningen, maar om zoveel mogelijk kwaliteit voor de buurt. Gewoon, Hilversum wil daarom nieuwbouw verbinden met de bestaande voorraad, per buurt kijken wat nodig is en woningbouw altijd verbinden aan voorzieningen en leefbaarheid. We zetten in op betaalbaarheid en lokale doorstroming en willen als gemeente vooraf duidelijk maken wat een gebied nodig heeft. Een onafhankelijke stadsbouwmeester helpt om de ruimtelijke kwaliteit van Hilversum te bewaken.

Bouwen voor de buurt

We hebben woningen nodig, maar bouwen is geen doel op zichzelf. Een goed bouwplan past niet alleen op een plek, maar maakt de buurt of het dorp beter. Daarom kijken we per gebied welke woningen ontbreken en wat nodig is voor doorstroming. We benutten daarbij nieuwbouw én de bestaande voorraad, bijvoorbeeld door splitsen, optoppen en transformatie. Zo bouwen we niet alleen méér woningen, maar vooral woningen die ervoor zorgen dat andere woningen weer beschikbaar komen.

Niet iedere buurt heeft immers hetzelfde probleem en dus ook niet dezelfde oplossing. We sturen daarom niet op zoveel mogelijk woningen per vierkante meter, maar op zoveel mogelijk kwaliteit voor de buurt. Dat betekent bouwen voor lokale doorstroming en een sterke buurt. Dat kan met nieuwbouw, maar ook door bestaande gebouwen en woningen beter te benutten: door verbouw, splitsen, optoppen, woningdelen, transformatie, herstructurering en functieverandering.

Een buurt is meer dan woningen

Woningen hebben ruimte nodig, maar een buurt ook. Bij nieuwe woningbouw kijken we daarom vanaf het begin naar groen, water, winkels, zorg, sport, spelen en ontmoeten. Ook bereikbaarheid, fiets- en autoparkeren en afvalvoorzieningen horen daarbij. Nieuwe bewoners kunnen het draagvlak voor voorzieningen versterken. Maar als we wel woningen toevoegen en niet zorgen voor voldoende voorzieningen, kan de leefbaarheid juist onder druk komen te staan. Dat er ruimte is om meer woningen te bouwen, betekent dus niet automatisch dat een buurt ook ruimte heeft voor meer bewoners.

Nieuwe woningen hebben gevolgen voor verkeer, parkeren, fietsen en openbaar vervoer. Die gevolgen moeten we bewust meewegen bij woningbouw. We willen daarbij geen standaardoplossing voor iedere buurt, maar kijken wat op een plek nodig en passend is. Parkeernormen zijn daarbij een middel om tot een goede afweging te komen, geen doel op zichzelf. We willen daarom werken aan levensloopbestendige buurten. Dat betekent niet alleen geschikte woningen, maar ook buurten waar mensen prettig oud kunnen worden of een gezin kunnen starten, met passende voorzieningen, bereikbaarheid, zorg en mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we ook naar de toekomstbestendigheid van woningen en buurten. Groen en water zijn niet alleen mooi, maar helpen bijvoorbeeld bij het opvangen van regenwater en het beperken van hitte. Ook energiezuinigheid en het verduurzamen van bestaande woningen kunnen bijdragen aan lagere woonlasten en een woningvoorraad die langer meegaat. Daarbij willen we vooral doen wat aantoonbaar bijdraagt aan de kwaliteit van woningen en buurten. De gemeente stelt kaders waar dat nodig is, maar moet voorkomen dat onnodige eisen bouwen onnodig duur of ingewikkeld maken.

Gebiedsgericht programmeren

Niet iedere buurt heeft hetzelfde probleem en dus ook niet dezelfde oplossing. Gemeentebreed bepalen we wat de opgave is, maar per buurt en dorp kijken we wat daar daadwerkelijk ontbreekt. We streven daarbij naar de bouw van gemiddeld 300 tot 350 woningen per jaar. Dat aantal is geen doel op zichzelf: de woningen moeten aansluiten

bij de behoefte, bijdragen aan doorstroming en passen bij de draagkracht en kwaliteit van de buurt. Daarvoor willen we beter gebruikmaken van de informatie die we al hebben over woningvoorraad, bouwplannen, zorg, winkels, bereikbaarheid en voorzieningen. De regionale kansenkaart kan daarbij een goede basis zijn. Zo bepalen we niet alleen hoeveel woningen we willen bouwen, maar vooral waarom, waar en welke woningen nodig zijn. Als in een buurt bepaalde woningtypen ontbreken, willen we die toevoegen zodat inwoners zoveel mogelijk binnen hun vertrouwde omgeving kunnen verhuizen. Tegelijkertijd benutten we de bestaande voorraad beter door woningen te splitsen, op te toppen, te delen, aan te passen en te transformeren.

Lokale doorstroming en betaalbaarheid

Wie ouder wordt, een gezin begint of juist kleiner wil wonen, moet waar mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven. Daarom kijken we niet alleen naar aantallen woningen, maar vooral naar welke woningtypen ontbreken. We benutten de juridische mogelijkheden om woningen vaker terecht te laten komen bij mensen met een lokale binding, zonder lokale binding tot een absoluut criterium te maken.

Betaalbaarheid is daarbij een randvoorwaarde voor een goede woningbouwopgave. We willen dat er in Hilversum voldoende woningen zijn in verschillende prijsklassen en dat betaalbaarheid onderdeel is van de kwaliteit van onze woningbouwopgave. Betaalbare woningen moeten waar mogelijk ook op langere termijn beschikbaar blijven voor de mensen voor wie ze bedoeld zijn. De sociale woningvoorraad is daarbij een belangrijk onderdeel van de woningmarkt. We willen goed samenwerken met woningcorporaties aan voldoende sociale huurwoningen en aan de kwaliteit en verduurzaming van de bestaande voorraad. Niet alle oplossingen voor de woningmarkt liggen in nieuwbouw. Juist ook het behouden, verbeteren en beter benutten van bestaande sociale woningen is belangrijk.

Voor starters kiezen we niet voor een star product als de ‘starterswoning’. We willen bruikbare, betaalbare woningen bouwen waar starters terechtkunnen, maar die ook geschikt zijn voor ouderen of andere woningzoekenden. Zo kunnen woningen ook op langere termijn onderdeel zijn van de doorstroming. Daarnaast geven we ruimte aan initiatieven die passen bij de buurt, zoals woningdelen, meergeneratiewonen, mantelzorg, collectieve woonvormen en initiatieven van bewoners.

De gemeente als goede opdrachtgever

De gemeente moet niet alleen achteraf beoordelen of een bouwplan volgens de regels mag. We moeten vooraf duidelijk maken wat een gebied nodig heeft en welke kwaliteit we daar willen. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen maken we daarom vooraf duidelijke afspraken over bijvoorbeeld groen, voorzieningen, verkeer, parkeren, spelen en ontmoeting. Ook moet duidelijk zijn wat een nieuwe ontwikkeling aan de omgeving toevoegt. Pas daarna kijken we hoeveel woningen op een plek passen.

De overheid heeft daarbij vooral een rol als marktmeester. We stellen regels en voorwaarden waar dat nodig is om publieke belangen te beschermen, maar willen geen onnodige regels of eisen die ontwikkelingen vooral duurder en ingewikkelder maken. Als iets binnen de kaders kan, moet de gemeente niet onnodig nieuwe drempels opwerpen. Duidelijkheid vooraf, korte procedures en een voorspelbare overheid zijn daarom belangrijk. Maar goede plannen zijn pas waardevol als ze ook daadwerkelijk worden gebouwd. Als we vinden dat woningen nodig zijn, moet de gemeente ontwikkelingen waar mogelijk ook mogelijk maken. We willen procedures versnellen, onnodige vertraging voorkomen en initiatiefnemers zo vroeg mogelijk duidelijkheid geven over wat wel en niet mogelijk is. Niet iedere ontwikkeling kan of moet doorgaan, maar als een plan past binnen de gemaakte afspraken, moet het niet onnodig blijven hangen.

De hoogste opbrengst van één bouwlocatie is namelijk niet automatisch de grootste waarde voor een hele buurt. Daarom willen we grondbeleid strategisch en per situatie inzetten. Waar dat echt meerwaarde heeft, houdt de gemeente een strategische grondpositie. Zo houden we invloed op belangrijke ontwikkelingen en voorkomen we

dat we onszelf later onnodig klemzetten. Ook bij het veranderen van werk- of kantoorruimte kijken we naar het geheel. Het behoud van werk- en kantoorruimte is belangrijk, maar niet ieder gebouw hoeft daarom automatisch dezelfde bestemming te houden. We wegen de waarde voor de buurt en de gemeente integraal af.

Ruimtelijke kwaliteit bewaken

We willen onderzoeken of we opnieuw een onafhankelijke stadsbouwmeester kunnen aanstellen, zoals Hilversum die met Dudok ook heeft gekend. Die kijkt vroegtijdig mee met de ontwikkeling van onze gemeente, bewaakt de samenhang en kan zelf onderwerpen onder de aandacht brengen. De stadsbouwmeester moet niet een extra bureaucratische toets worden. De CRKM houdt haar eigen rol en blijft als deskundige commissie kijken naar concrete plannen, monumenten en ruimtelijke kwaliteit.

5. Gewoon bereikbaar

Kernboodschap: Een bereikbare gemeente voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Een bereikbare gemeente is een leefbare gemeente. Of je nu met de auto, fiets, bus of te voet reist: iedereen moet zich veilig en gemakkelijk kunnen verplaatsen. Betaald parkeren is geen must, maar een voorziening die past bij de wijk, het dorp en het centrum. Waar het niet nodig is, moeten we het niet doen.

Parkeren: maatwerk per wijk en dorp

Betaald parkeren is voor ons geen doel op zich, maar een noodzakelijk kwaad om problemen in de fysieke ruimte op te lossen. Autobezit blijft toenemen en zeker bij twee auto's of meer per huishouden kan de beschikbare parkeerruimte in sommige wijken of buurten een uitdaging worden. Ons uitgangspunt is simpel: gewoon dicht bij je eigen huis kunnen parkeren.

Bij de invoering van betaald parkeren zien we toch wat zaken die erg onhandig en onwenselijk zijn. Ondernemers en verenigingen in wijk- en buurtcentra hebben echt hinder van de invoer. Ook zijn er bij de invoering veel problemen geweest met de gehandicaptenparkeerkaart en de parkeerapp. Daarom wil gewoon, Hilversum eerlijk parkeerbeleid met oog voor bewoners, ondernemers, verenigingen en bezoekers. Daarbij geldt voor ons een breder uitgangspunt: Hilversums beleid rollen we niet automatisch uit over de dorpskernen. Wat in een stedelijk gebied nodig is, hoeft in Ankeveen, Loosdrecht of Nederhorst den Berg niet nodig te zijn. Daarom willen wij geen betaald parkeren in de Hilversumse Meent en Wijdemeren.

Eerlijke tarieven en tijden

Bezoekerstarieven en vergunningen moeten realistisch zijn qua budget, zodat parkeren voor iedereen betaalbaar blijft. De huidige vergunningstarieven zijn recent al fors verlaagd: ons uitgangspunt is dat we die lijn niet doorkruisen met verhogingen. De eerste parkeervergunning per huishouden houden we zo goedkoop mogelijk, omdat mensen deze auto gewoon nodig hebben om van A naar B te komen.

Betaald parkeren tot 24.00 uur vinden we veel te lang. Ouderen die willen biljarten of een andere club bezoeken in een wijkcentrum zijn nu soms meer kwijt aan parkeerkosten dan aan contributie voor hun hobby, en dat moet anders. We willen daarom kijken naar een eerder eindtijdstip voor betaald parkeren, waarbij we de parkeerdruk, de effecten voor bewoners en ondernemers en de financiële consequenties goed in kaart brengen voordat we een concreet tijdstip vastleggen.

Tenslotte moet gewoon duidelijk zijn waar een vergunning wel en niet geldt. Nu is soms onduidelijk in welke zone een vergunning precies geldt, en is dat niet goed aangegeven. Dat maken we inzichtelijk, met heldere bebording en een duidelijke zonekaart. In winkelgebieden willen we daarom werken met een blauwe kaart in plaats van betaald parkeren (met uitzondering van het centrum, waar bezoekers gebruik kunnen maken van de parkeergarage).

Veilig en goed onderhouden op straat

Kinderen moeten veilig naar hun sportclub of vereniging en veilig naar school kunnen lopen of fietsen. We zien echter gewoon te veel gevaarlijke situaties rondom scholen en sportclubs, en willen daarom werk maken van veilige fietsroutes en betere oversteekplaatsen, vooral op die plekken. Ook bredere fietspaden horen daarbij, zodat fietsers elkaar veilig kunnen passeren.

Daarnaast zijn er veel klachten over hoe onze trottoirs en stoepen erbij liggen: losse tegels, stenen, omhoogkomend door boomwortels of gewoon stuk. Het is van belang dat voetgangers ruimte hebben om veilig op stoepen te bewegen: ook mensen met een rollator, scootmobiel of rolstoel, mensen met kinderwagens en visueel gehandicapten moeten die ruimte hebben. Veilige en brede stoepen, goed onderhouden, vinden we daarom belangrijk.

Bereikbare winkelgebieden en minder sluipverkeer

Lokale ondernemers kunnen alleen floreren als hun winkelgebied goed bereikbaar blijft, voor auto, fiets en te voet. Tegelijk willen we voorkomen dat woonwijken de dupe worden van doorgaand verkeer. Met slim verkeersmanagement willen we sluipverkeer en onnodige files in woonwijken verminderen, zonder dat dit ten koste gaat van de bereikbaarheid van winkelgebieden voor bezoekers en ondernemers.

Geen zero-emissiezone

Een zero-emissiezone kan ondernemers dwingen om versneld te investeren in een ander voertuig, terwijl niet iedereen daar op korte termijn de financiële ruimte voor heeft. Zeker voor kleinere ondernemers en zzp'ers die voor hun werk afhankelijk zijn van een bestel- of vrachtwagen, kan zo'n verplichting hard aankomen. Een maatregel met dit soort impact vraagt een stevige onderbouwing van de noodzaak, de effectiviteit, de verhouding tot de gevolgen voor ondernemers en de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid. Voor onze gemeente zien we op basis daarvan onvoldoende grond voor een zero-emissiezone, en daar zijn we helder over: die voeren we niet in.

Beter openbaar vervoer

Goed openbaar vervoer moet een serieus alternatief zijn voor de auto. Dat betekent dat bussen en treinen betrouwbaar, bereikbaar en betaalbaar moeten zijn en goed op elkaar aansluiten. Vooral met de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren is een goede verbinding tussen de verschillende dorpskernen en Hilversum belangrijk. Ook 's avonds en in het weekend moeten inwoners kunnen rekenen op openbaar vervoer.

De gemeente bepaalt de dienstregelingen en frequenties van OV echter niet zelfstandig. Die verantwoordelijkheid ligt bij de provincie die de concessies vaststellen in samenspraak met vervoerders. De OV-concessie van Regio Gooi en vechtstreek loopt in 2030 af, waardoor er deze periode een gouden kans ligt om actief te gaan lobbyen bij de provincie voor betere en frequentere busverbindingen, goede aansluitingen op de treinstations en toegankelijke haltes voor ouderen en mensen die minder mobiel zijn.

Buurtmobiliteit

Niet iedereen beschikt over een auto en niet voor iedere verplaatsing is een reguliere busverbinding haalbaar. Daarom willen we ruimte geven aan initiatieven voor buurtmobiliteit. Denk aan buurtbussen, vrijwillige vervoersdiensten, deelmobiliteit en andere lokale oplossingen waarmee inwoners naar het winkelcentrum, de huisarts, het station, familie of een activiteit kunnen. Juist in de dorpskernen en voor ouderen en inwoners die minder mobiel zijn, kan buurtmobiliteit het verschil maken. De gemeente moet goede initiatieven niet onnodig ingewikkeld maken, maar ondersteunen, verbinden en waar nodig faciliteren.

6. Gewoon veilig

Kernboodschap: Iedere inwoner moet zich veilig kunnen voelen in zijn eigen huis, straat, wijk of dorp. Kinderen moeten veilig naar school kunnen, ouderen veilig over de stoep en iedereen moet zich veilig kunnen verplaatsen: lopend, met de fiets, het openbaar vervoer of de auto. Veiligheid is voor Gewoon, Hilversum een kerntaak van de gemeente, maar geen containerbegrip. Criminaliteit, overlast, ondermijning, verkeersveiligheid en sociale veiligheid vragen ieder om andere interventies en maatwerk en niet ieder veiligheidsprobleem lossen we op met alleen meer handhaving.

Zichtbaar en aanspreekbaar

Veiligheid organiseer je niet alleen vanuit het gemeentehuis. Boa's, wijkagenten, jongerenwerkers en andere professionals moeten zichtbaar en aanspreekbaar zijn in onze wijken en dorpskernen. Zij moeten weten wat er speelt en contact onderhouden met inwoners, ondernemers, scholen en verenigingen. Inwoners weten vaak als eerste waar problemen ontstaan. Hun signalen moeten serieus worden genomen.

Melden moet zin hebben

Wie overlast of een gevaarlijke situatie meldt, moet erop kunnen vertrouwen dat daar iets mee gebeurt. We willen één eenvoudige manier van melden en een goede samenwerking tussen gemeente, politie en andere betrokken organisaties. Nu krijg je vaak de melding "uw melding is afgehandeld", terwijl er niets is gedaan of niemand weet wat ermee is gedaan. Dat moet echt gewoon beter.

Aanhoudende overlast kan grote gevolgen hebben voor het dagelijks leven van inwoners. Bij structurele intimidatie, vernielingen, geluidsoverlast, drugsoverlast of andere ernstige problemen moet de gemeente samen met politie en andere partners gericht optreden, met terugkoppeling aan de melder. Inwoners mogen niet maandenlang hetzelfde probleem blijven melden zonder dat zichtbaar iets verandert.

Jongeren: ruimte, perspectief en grenzen

De meeste jongeren veroorzaken geen overlast. Zij verdienen ruimte om elkaar te ontmoeten, te sporten en activiteiten te organiseren. Goed jongerenwerk en voorzieningen voor jongeren kunnen problemen voorkomen. De organisatie van "Young Hilversummers" moet meer ondersteuning en erkenning krijgen van de gemeente Hilversum. Vrijheid betekent ook verantwoordelijkheid. Wie anderen intimideert, vernielingen pleegt of structureel ernstige overlast veroorzaakt, moet daarop worden aangesproken en bestraft. We moeten jongeren perspectief bieden waar het kan, grenzen stellen waar het moet.

Ondermijning en criminaliteit

Criminele activiteiten horen niet thuis in onze buurten, dorpen en bedrijventerreinen. Drugshandel, witwassen, uitbuiting, illegale bewoning en misbruik van ondernemingen of vastgoed pakken we samen met politie en andere partners aan. Daarbij blijven we oog houden voor proportionaliteit. Gewone inwoners en ondernemers behandelen we niet bij voorbaat als verdachte.

Veilig achter de voordeur

Niet alle onveiligheid is zichtbaar op straat. Huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling vragen om goede signalering en snel en zorgvuldig handelen. Slachtoffers moeten veilig hulp kunnen zoeken en professionals moeten weten hoe zij signalen herkennen en waar zij terechtkunnen.

Jaarwisseling: feestelijk maar veilig

De jaarwisseling moet een feest zijn, geen avond waarop inwoners bang zijn om naar buiten te gaan of hulpverleners worden belaagd. Geweld, intimidatie en vernieling accepteren we niet. Op bekende probleemlocaties willen we

vooraf een gerichte aanpak: preventie en jongerenwerk waar dat helpt, handhaving en politie waar dat noodzakelijk is. Na ernstige incidenten moeten inwoners bovendien duidelijk worden betrokken en geïnformeerd over wat er wordt gedaan om herhaling te voorkomen. Het vuurwerkverbod vraagt om extra handhavingscapaciteit; Gewoon, Hilversum wil daarvoor meer handhavers en bijbehorend budget uit Den Haag.

Handhaven met gezond verstand

Boa's zijn belangrijk voor een veilige en leefbare gemeente. We willen hen vooral inzetten waar inwoners daadwerkelijk problemen ervaren. Handhaving moet duidelijk en consequent zijn, maar ook menselijk: aanspreken waar het kan, optreden waar het moet. Handhaving is een middel om onze gemeente veiliger en leefbaarder te maken, geen doel op zichzelf. Daarbij geldt: regels die we stellen moeten ook uitvoerbaar en handhaafbaar zijn. Regels die in de praktijk niet te handhaven zijn, creëren alleen maar schijnzekerheid.

Verkeersveiligheid: gericht en onderbouwd

Verkeersveiligheid begint bij een openbare ruimte die logisch, overzichtelijk en goed onderhouden is. Gevaarlijke punten en routes pakken we gericht aan, waarbij we kijken naar voetgangers, fietsers, automobilisten, openbaar vervoer en mensen die minder mobiel zijn. Kinderen, ouderen en mensen met een beperking verdienen daarbij extra aandacht. Bij verkeersproblemen willen we luisteren naar de mensen die er dagelijks wonen en gebruikmaken van de weg. Inwoners, scholen en ondernemers zien vaak eerder dan de gemeente waar bijna-ongelukken plaatsvinden of een verkeerssituatie onlogisch is. Participatie betekent voor ons niet alleen informeren over een al bedacht verkeersplan: eerst luisteren naar het probleem, vervolgens samen kijken naar mogelijke oplossingen.

Ervaren onveiligheid van inwoners is daarbij relevante informatie, maar maatregelen baseren we ook op een analyse van het daadwerkelijke probleem. We willen maatregelen nemen waar aantoonbaar gevaarlijke situaties bestaan en niet automatisch iedere straat vol zetten met paaltjes, drempels en verkeersborden. Te hard rijden in woonwijken en dorpskernen zorgt voor onveiligheid. Waar structureel te hard wordt gereden en daadwerkelijk gevaar ontstaat, willen we passende maatregelen nemen. De inrichting van een weg moet daarbij aansluiten bij de toegestane snelheid: een bord met 30 erop heeft weinig effect wanneer de weg uitnodigt om 50 te rijden.

Veilige fietsroutes en schoolomgevingen

De fiets is belangrijk in onze gemeente. We willen veilige en herkenbare fietsroutes en pakken gevaarlijke kruisingen en knelpunten aan. Extra aandacht gaat uit naar routes die veel worden gebruikt door scholieren. Rond scholen komen lopende en fietsende kinderen, auto's en soms zwaar verkeer samen. We zien hier nog te veel gevaarlijke situaties. Samen met scholen, ouders en omwonenden willen we per locatie bekijken wat nodig is: veilige oversteekplaatsen, snelheid, overzichtelijke kruisingen, veilige fietsroutes of een betere inrichting van haal- en brengsituaties. Niet vanuit een standaardoplossing, maar passend bij de situatie.

Fatbikes: overlast door gedrag aanpakken

In heel Hilversum zien we steeds meer fatbikes, en ze rijden vaak veel te hard, ook in ons centrum. Daarbij gaat het ons niet om het voertuig als categorie, maar om het gedrag en de overlast die daarmee gepaard gaan. Onze politieke opdracht is dus niet simpelweg "fatbikes weren", maar overlast door fatbikerijders aanpakken. We onderzoeken welke juridisch mogelijke en handhaafbare maatregelen daadwerkelijk effectief zijn om die overlast, vooral in het centrum en bij winkelgebieden, terug te dringen.

Sociale veiligheid

Veiligheid gaat niet alleen over cijfers en incidenten, maar ook over hoe een plek aanvoelt. Bij de inrichting van de openbare ruimte kijken we daarom nadrukkelijk vanuit verschillende gebruikers. Een plek die technisch aan de normen voldoet, kan voor bijvoorbeeld vrouwen, jongeren, ouderen of mensen met een beperking toch onveilig of ontoegankelijk aanvoelen. Die ervaring nemen we serieus bij de inrichting en het beheer van straten, pleinen en routes.

7. Gewoon groen

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum kiest voor een klimaatbeleid dat betaalbaar is, zoveel mogelijk een vrijwillig karakter kent en zoveel mogelijk van onderop georganiseerd is. Bij elke (klimaat)maatregel stellen we onszelf steeds dezelfde vragen: welk probleem willen we oplossen, wat werkt aantoonbaar, wat kost het, wie betaalt, wie profiteert en welke neveneffecten ontstaan er?

Vrijwilligheid

Vrijwilligheid is voor Gewoon, Hilversum een belangrijk uitgangspunt bij de duurzaamheidsopgave. Mensen moeten niet gedwongen worden van het gas af te gaan. Verandering werkt beter wanneer mensen worden meegenomen en intrinsiek gemotiveerd worden, in plaats van gedwongen via steeds meer regels en verplichtingen. Draagvlak voor duurzaamheidsmaatregelen bereik je in onze ogen door eerlijke communicatie en praktische ondersteuning van de gemeente waar nodig, maar niet door dwang.

Betaalbaarheid voorop

Betaalbaarheid moet binnen duurzaamheidsbeleid nadrukkelijk meegewogen worden. De energietransitie en verduurzaming kunnen alleen slagen als alle inwoners mee kunnen doen. Gewoon, Hilversum vindt daarom dat duurzaamheidsbeleid realistisch en betaalbaar moet blijven voor gewone gezinnen en ondernemers. We moeten voorkomen dat (gemeentelijk) duurzaamheidsbeleid leidt tot een klimaat-tweedeling, waarbij een deel van de inwoners wel dure duurzaamheidsmaatregelen kunnen nemen en door subsidies profiteren van lagere energielasten, terwijl anderen met een kleinere portemonnee achterblijven in tochtige woningen. Daarom zetten wij vooral in op praktische en betaalbare maatregelen die zowel goed zijn voor het milieu als voor de energierekening van inwoners, zoals isolatie en energiebesparing. Betaalbaarheid gaat ook over maatschappelijke kosten en kosteneffectiviteit: een goedkope maatregel die nauwelijks effect heeft, is geen goed beleid.

Ruimte voor initiatief van onderop

Gewoon, Hilversum wil meer ruimte geven vanuit de gemeente aan groene buurtinitiatieven van onderop. Goede ideeën ontstaan vaak in buurten, dorpen en verenigingen zelf. We geloven juist in de kracht van inwoners, verenigingen, ondernemers en lokale initiatieven. De gemeente moet daarom minder vanuit systemen denken en meer vanuit vertrouwen: sneller meedenken, minder bureaucratie en meer ruimte voor maatwerk bieden waar dat kan. Niet alles hoeft direct via regels, verplichtingen of gemeentelijke sturing opgelost te worden. De gemeente moet ondersteunen en faciliteren waar mogelijk, niet alles dichtregelen. Deze visie past bij gebiedsgericht werken: wat in het centrum van Hilversum werkt, hoeft niet vanzelfsprekend te passen in een van onze dorpen of wijken.

Netcongestie

Gewoon, Hilversum maakt zich zorgen over de gevolgen van netcongestie voor de gemeente. Zonder voldoende capaciteit op het energienet komen verduurzaming, woningbouw, economische ontwikkeling en publieke voorzieningen onder druk te staan. Het elektriciteitsnet moet daarom versneld worden verzwaard en uitgebreid om overbelasting op het energienet tegen te gaan, om ervoor te zorgen dat inwoners, verenigingen en ondernemers in de toekomst niet vastlopen. De gemeente kan het elektriciteitsnet echter niet zelf verzwaren: onze rol zit in het bieden van ruimte voor infrastructuur, in procedures en ruimtelijke keuzes en de samenwerking met netbeheerders en andere overheden zoeken om aan te dringen op de noodzakelijke investeringen in ons energienet. We willen daarnaast inzetten op slimmer gebruik van de bestaande netcapaciteit. Op bedrijventerrein Hilversum Zuidwest gebeurt dit bijvoorbeeld al met energyhubs en een clusteraanpak om netcongestie te verminderen. Dit soort slimme, praktische oplossingen mogen wat ons betreft breder in de gemeente worden toegepast waar dit mogelijk is.

Windmolens

Gewoon, Hilversum staat kritisch tegenover de plaatsing van grootschalige windmolens in en rond onze gemeente. Onze gemeente kent veel waardevolle natuur en landschap, waardoor grootschalige windenergie hier niet vanzelfsprekend voor de hand ligt. De schaal en impact van dit type windturbines zijn groot en hebben vaak ingrijpende gevolgen voor de leefomgeving, het landschap en de ervaren leefkwaliteit van omwonenden. Wat ons betreft ligt de nadruk op alternatieven die beter passen bij het stedelijk en landschappelijk karakter van Hilversum en de omliggende dorpen: energiebesparing, isolatie en het benutten van geschikte daken voor zonne-energie. Duurzaamheid is belangrijk, maar mag niet ten koste gaan van het unieke karakter van onze omgeving.

Wateroverlast en riolering

Door hevigere regenbuien staat ons rioolstelsel steeds vaker onder druk. Ondergelopen straten, tuinen en kelders zijn niet alleen vervelend, maar kunnen ook schade en gezondheidsrisico's met zich meebrengen. We willen de riolering en het stedelijk watersysteem stap voor stap klimaatbestendig maken, te beginnen bij plekken waar de overlast aantoonbaar het grootst is. Nieuwbouw en herinrichting van straten zijn daarbij een logisch moment om meteen voldoende waterberging en afvoercapaciteit mee te nemen, zodat we niet achteraf hoeven te repareren wat we in één keer goed hadden kunnen doen.

Hitte, droogte en waterberging

Op warme dagen kunnen versteende pleinen en straten flink opwarmen, met name in dichtbebouwde delen van Hilversum. Meer groen, schaduw en minder verharding helpen om die hitte te temperen, vooral bij scholen, zorglocaties en plekken waar ouderen en jonge kinderen komen. We willen daarom bij herinrichting van de openbare ruimte gericht kijken waar vergroening en ontharding het meeste effect hebben. Naast te veel water hebben we ook periodes van droogte, met gevolgen voor groen, bomen en de bodem. Regenwater dat nu snel wordt afgevoerd, kunnen we op meer plekken vasthouden en laten infiltreren, zodat het in droge periodes weer beschikbaar is. Dat vraagt om slimme combinaties van groen, verharding en ondergrondse berging, afgestemd op wat een locatie nodig heeft.

Bomen

Bomen zijn van grote waarde voor onze gemeente. Ze dragen bij aan leefbaarheid, verkoeling tijdens hitte, wateropvang bij hevige regenval en de uitstraling van buurten en dorpen. Ook nu de druk op de ruimte in onze gemeente toeneemt, moet er genoeg ruimte blijven voor bomen. Daarom houdt Gewoon, Hilversum vast aan het bestaande uitgangspunt: voor iedere boom die verdwijnt, komt er minimaal één terug, tenzij bomen uitsluitend gekapt worden om omringende bomen meer ruimte te geven om gezond te groeien (dunning). Daarbij wordt ook gekeken naar wat een boom waard is: hoe bijzonderder of groter de gekapte boom, hoe steviger de nieuwe boom die ervoor terugkomt.

Campings

Gewoon, Hilversum vindt campings een waardevol onderdeel van recreatie en natuurbeleving. Campings dragen bij aan ontspanning, toerisme en levendigheid in onze regio. Daarbij zetten wij ons in het bijzonder in voor het behoud van campings met een sociaal en toegankelijk karakter. Deze campings vervullen een belangrijke functie voor gezinnen, ouderen en mensen die betaalbaar willen recreëren in het groen. Gewoon, Hilversum wil voorkomen dat dit soort plekken verdwijnen door verdere commercialisering of grootschalige herontwikkeling.

Goois Natuurreservaat (GNR)

Het Goois Natuurreservaat (GNR) heeft twee doelen: natuurbehoud en recreatie. Gewoon, Hilversum vindt het belangrijk dat de balans tussen deze twee doelen goed gewaarborgd blijft. We koesteren onze natuurgebieden, maar inwoners moeten ook kunnen blijven genieten van de natuur en daar speelt recreatie in natuurgebieden een belangrijke rol in.

8. Gewoon netjes

Kernboodschap: Een schone, hele en toegankelijke straat draagt net zo goed bij aan hoe veilig en prettig mensen zich in hun buurt voelen als handhaving en toezicht. Gewoon, Hilversum wil een openbare ruimte die schoon, heel, toegankelijk en goed onderhouden is, in elke wijk en in elke dorpskern. Afval, kapotte verlichting, vernielingen, slecht onderhouden groen en achterstallig onderhoud beïnvloeden niet alleen hoe een buurt eruit ziet, maar ook hoe veilig mensen zich er voelen. Een nette openbare ruimte nodigt bovendien minder uit tot verdere verloedering. Daarom horen schoon, heel en veilig voor ons bij elkaar.

Veilige stoepen, fietspaden en wegen

Losliggende stoeptegels, verzakkingen, uitstekende boomwortels, gaten in wegen en beschadigde fietspaden kunnen tot gevaarlijke situaties leiden. Vooral ouderen, mensen met een beperking en ouders met kinderwagens moeten erop kunnen vertrouwen dat voetpaden goed begaanbaar zijn. Gewoon, Hilversum kiest voor een openbare ruimte die schoon, heel, toegankelijk en veilig is. We willen gevaarlijke gebreken sneller herstellen en structureel onderhoud waar mogelijk verkiezen boven steeds opnieuw tijdelijke reparaties. Een losse stoeptegel lijkt misschien een klein probleem, totdat iemand erover valt. Bij aanleg en onderhoud van straten en pleinen houden we vanaf het begin rekening met toegankelijkheid. Stoepen moeten voldoende ruimte bieden voor rolstoelen, rollators en kinderwagens. Oversteekplaatsen moeten logisch en veilig zijn en belangrijke voorzieningen moeten bereikbaar blijven voor mensen die minder mobiel zijn. Toegankelijkheid repareren nadat een straat opnieuw is ingericht, is zonde van het geld, we doen het liever direct goed.

Afval en grofvuil

Gewoon, Hilversum maakt zich zorgen over de toename van afvaldumpingen in Hilversum. Dat zorgt voor overlast, vervuiling en extra kosten voor de gemeente. Daarom willen we het makkelijker maken om van groot huishoudelijk afval af te komen. Gewoon, Hilversum streeft ernaar om het aan huis laten ophalen van groot huishoudelijk afval (grofvuil) weer gratis te maken. Zo voorkomen we dat inwoners hun afval op straat zetten en houden we Hilversum schoon en leefbaar.

Groen- en maaibeheer

Het huidige maaibeleid slaat op sommige plekken te veel door naar biodiversiteitsdenken, terwijl leefbaarheid en uitstraling van buurten onvoldoende worden meegewogen. In verschillende wijken ervaren inwoners hoog gras, rommelige plantsoenen en een minder verzorgd straatbeeld. Gewoon, Hilversum wil daarom een maaibeleid waarbij meer balans is tussen biodiversiteit én een nette, veilige en leefbare openbare ruimte.

Goede verlichting

Goede straatverlichting draagt rechtstreeks bij aan hoe veilig een straat, plein of route aanvoelt, zeker in de avond en nacht. Donkere oversteekplaatsen, fietsroutes en looproutes verdienen extra aandacht. Daarbij houden we ook rekening met energiegebruik, natuur en lichthinder. Niet overal méér licht, maar goed licht op de juiste plaats. We willen verlichtingsplannen daarom niet vanachter een bureau bepalen, maar bespreken met bewoners zelf, als vast onderdeel van de al georganiseerde wijkschouw. Bewoners weten het beste waar het nu te donker, onoverzichtelijk of onveilig aanvoelt in hun eigen straat en buurt.

Werkzaamheden moeten ook veilig zijn

Wegwerkzaamheden zijn soms noodzakelijk, maar voetgangers en fietsers mogen daarbij niet worden vergeten. Omleidingen moeten duidelijk en veilig zijn en ook bruikbaar voor mensen met een rolstoel, rollator of kinderwagen. We willen bovendien betere afstemming van werkzaamheden, zodat niet onnodig meerdere belangrijke routes tegelijkertijd worden afgesloten.

C. Een gemeente waarin iedereen kan meedoen

Iedereen kan op enig moment hulp nodig hebben, en iedereen verdient de kans om mee te doen: in de samenleving, op het sportveld, in het verenigingsleven of in de cultuur. Dat vraagt om een sociaal domein dat menselijk en begrijpelijk is, om beheersbaar en eerlijk beleid rond opvang en asiel, om toegankelijke en betaalbare sportvoorzieningen, en om ruimte voor cultuur die mensen samenbrengt en van onderop kan groeien. Dit hoofdstuk gaat over de gemeente als plek waar iedereen ertoe doet.

9. Gewoon menselijk

Kernboodschap: Iedereen kan op enig moment hulp of ondersteuning nodig hebben. Omdat je ouder wordt, je baan verliest, moeite hebt om rond te komen, mantelzorger bent of omdat het thuis even niet goed gaat. Gewoon, Hilversum wil een sociaal domein dat begrijpelijk, toegankelijk en menselijk is. Met heldere regels voor iedereen en ruimte voor maatwerk als de situatie daarom vraagt. De gemeente moet daarbij niet alleen rechtmatig handelen, maar ook begrijpen wat regels in een concreet mensenleven doen.

Heldere regels, ruimte voor maatwerk

Iedere inwoner heeft recht op een eerlijke en gelijke behandeling. Het mag niet uitmaken in welke wijk of dorpskern je woont of welke medewerker je spreekt. Daarom willen we duidelijke regels en afspraken. Gelijke gevallen behandelen we gelijk. Tegelijkertijd is geen mens en geen situatie hetzelfde en moeten we ongelijke gevallen ook durven ongelijk behandelen wanneer relevante verschillen daarom vragen. Anders kan formele gelijkheid juist tot onrechtvaardige uitkomsten leiden. Professionals moeten daarom ruimte houden om maatwerk toe te passen wanneer dat nodig is. Gelijke regels waar het kan, maatwerk waar het nodig is.

Maatwerk mag nooit betekenen dat de uitkomst afhangt van hoe mondig iemand is, wie iemand kent of welke medewerker toevallig het dossier behandelt. Afwijken of maatwerk leveren moet professioneel, uitlegbaar en navolgbaar zijn. Daarbij is het van belang professionals die voldoende ruimte krijgen om naar de bedoeling van regels en naar de concrete situatie te kijken, binnen heldere kaders.

Hulp dichtbij

Inwoners moeten eenvoudig weten waar zij met een hulpvraag terecht kunnen. Geen zoektocht langs verschillende loketten en organisaties en niet steeds opnieuw hetzelfde verhaal vertellen. We willen ondersteuning dicht bij inwoners organiseren, in onze wijken én dorpskernen. Digitaal waar dat goed werkt, persoonlijk waar dat nodig is: dienstverlening moet ook bereikbaar blijven voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn, moeite hebben met taal of niet zelf hun weg door gemeentelijke systemen vinden. Wanneer meerdere problemen tegelijk spelen, moeten organisaties samenwerken. Niet iedere instantie met een eigen dossier, plan en afspraak, maar waar mogelijk één plan en één herkenbaar aanspreekpunt. De inwoner moet centraal staan, niet de organisatie van de gemeente of zorgaanbieder.

WMO: zelfstandig blijven meedoen

Wie ondersteuning nodig heeft om zelfstandig te wonen en mee te kunnen doen, moet daarop kunnen rekenen. WMO-aanvragen moeten zorgvuldig maar ook voortvarend worden behandeld. We willen minder bureaucratie, duidelijke besluiten en persoonlijk contact. We investeren in WMO-consulenten, zodat zij bewust worden getraind op het herkennen en tegengaan van ongelijkheid: echt gelijke situaties moeten ook echt gelijk worden behandeld, ongeacht wie de aanvraag beoordeelt. We kijken naar wat iemand zelf kan en naar ondersteuning vanuit de omgeving, maar zijn daar realistisch in. Familie, buren en mantelzorgers zijn waardevol, maar kunnen professionele ondersteuning niet altijd vervangen.

Jeugd: hulp wanneer het echt nodig is

Goede ondersteuning begint vaak voordat professionele zorg nodig is. Jongerenwerk, buurthuizen, sportverenigingen, vrijwilligers, scholen, welzijnswerk en ontmoetingsplekken spelen daarin een belangrijke rol. Daarom investeren we liever vroeg in preventie dan later veel meer geld uit te geven aan zware zorg. Kinderen en jongeren die hulp nodig hebben, moeten die tijdig krijgen. Problemen moeten zo vroeg mogelijk worden herkend, zodat zwaardere jeugdzorg waar mogelijk kan worden voorkomen. Niet ieder probleem bij opgroeien of opvoeden hoeft een zorgtraject te worden. Ouders, scholen, jongerenwerk, sport en welzijn kunnen veel betekenen. Als

professionele jeugdzorg wél nodig is, moet passende hulp snel beschikbaar zijn. Wachtlijsten moeten echt drastisch omlaag.

Kinderen groeien niet op in aparte hokjes van school, jeugdzorg en sport, en de gemeente moet dat ook niet zo organiseren. We willen dat scholen, jongerenwerk, jeugdhulp, sportverenigingen en welzijnswerk elkaar makkelijk weten te vinden, zodat signalen over een kind niet blijven hangen bij één organisatie. Sport- en beweegaanbod op en rond school helpt niet alleen bij een gezonde leefstijl, maar ook bij sociale ontwikkeling en het vroeg signaleren van problemen.

Onderwijshuisvesting op orde

Goede schoolgebouwen zijn een basisvoorwaarde voor goed onderwijs. We willen dat schoolgebouwen tijdig worden onderhouden, verduurzaamd en waar nodig vervangen, en dat de gemeente hier voorspelbaar en met een langetermijnplanning in investeert, in plaats van incident naar incident te werken. Bij nieuwbouwwijken denken we vroegtijdig na over voldoende en goed bereikbare onderwijsvoorzieningen.

Gelijke kansen voor ieder kind

Waar een kind wordt geboren of opgroeit, mag niet bepalend zijn voor zijn of haar kansen. We willen dat de gemeente, samen met scholen, kinderopvang en voorschoolse voorzieningen, blijft investeren in het vroeg signaleren en wegwerken van achterstanden, bijvoorbeeld op het gebied van taal. Ook na de basisschool moet de gemeente aandacht houden voor kansengelijkheid, bijvoorbeeld via ondersteuning bij huiswerk, bijlessen voor kinderen die dat nodig hebben en toegankelijke deelname aan sport en cultuur naast school. Voor kinderen die door een beperking, ziekte of grote afstand niet zelfstandig naar school kunnen, moet leerlingenvervoer betrouwbaar, veilig en tijdig geregeld zijn. We willen heldere afspraken met vervoerders, korte lijnen bij problemen en oog voor de belasting die lange reistijden voor kinderen kunnen betekenen.

Ouderen: zelfstandig en onderdeel van de samenleving

We willen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen wanneer zij dat willen en dit verantwoord mogelijk is. Daarvoor zijn niet alleen zorg en WMO-voorzieningen nodig, maar ook passende woningen, vervoer, bereikbare voorzieningen en ontmoetingsmogelijkheden. Eenzaamheid bestrijden we niet alleen met projecten, maar vooral door ervoor te zorgen dat mensen onderdeel blijven van hun buurt of dorp.

Mantelzorgers verdienen ondersteuning

Mantelzorgers zijn van grote waarde. Maar zorgen voor iemand anders mag er niet toe leiden dat de mantelzorger zelf omvalt. We willen goede ondersteuning, toegankelijke respijtzorg en één duidelijk punt waar mantelzorgers met vragen terechtkunnen. De mantelzorgvergoeding moet weer worden toegekend. Gewoon, Hilversum pleit landelijk voor het afschaffen van de kostendelersnorm, omdat deze regeling mensen ontmoedigt om samen te wonen of in te wonen bij familie, terwijl dat voor veel inwoners juist een oplossing kan zijn.

Psychische kwetsbaarheid en GGZ dichtbij

We zien in Hilversum en Wijdemeren, net als elders, een toename van mensen die verward gedrag vertonen of met acute psychische problemen kampen. Dit vraagt om blijvende aandacht: voldoende laagdrempelige GGZ-ondersteuning in de wijk, goede samenwerking tussen politie, zorg en gemeente bij crisissituaties, en tijdige signalering vanuit huisartsen, buurtteams en sociaal werk. Mensen met psychische kwetsbaarheid verdienen passende hulp en, waar mogelijk, ondersteuning om onderdeel te blijven van hun buurt, in plaats van uit beeld te raken.

Dierenwelzijn

Gewoon, Hilversum vindt dat de zorg voor dieren bij een verantwoordelijke gemeente hoort. Voor huisdieren zonder bekende eigenaar heeft de gemeente een wettelijke bewaarplicht, en die opvang, samen met de zorg voor gewonde of zieke dieren in het wild, moet goed en structureel geregeld zijn; in onze regio gebeurt dat onder meer

via Dierenasiel Crailo en de Dierenambulance Gooi- en Vechtstreek. Daarnaast willen we voldoende en duidelijk aangegeven losloopgebieden voor honden in wijken en dorpen, met oog voor kwetsbare natuur op plekken waar dat relevant is. Signalen van verwaarlozing of mishandeling van dieren nemen we serieus: sociaal werkers en wijkteams die achter de voordeur komen, zijn vaak als eerste in staat om ook dierenwelzijnsproblemen op te merken,

Gewoon rond kunnen komen

We houden de gemeentelijke minimaregelingen en de huidige inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum in stand, zodat inwoners met een laag inkomen kunnen blijven rekenen op ondersteuning bij bijvoorbeeld schoolkosten, sport en meedoen. Wie kan werken, helpen we richting werk. Wie tijdelijk niet kan werken, ondersteunen we om weer stappen te kunnen zetten. En voor wie betaald werk niet haalbaar is, zijn vrijwilligerswerk, dagbesteding en maatschappelijke deelname eveneens waardevol. Iedereen doet mee, naar vermogen.

Bestaanszekerheid gaat echter niet alleen over mensen met een uitkering. Ook werkende inwoners, gezinnen, alleenstaande ouders, ouderen en kleine ondernemers kunnen financieel klem komen te zitten. We willen armoede en schulden zo vroeg mogelijk signaleren en voorkomen dat kleine betalingsproblemen uitgroeien tot problematische schulden. Gemeentelijke regelingen moeten begrijpelijk en toegankelijk zijn. Waar mogelijk voorkomen we harde grenzen waardoor iemand die nét te veel verdient direct alle ondersteuning verliest. Kinderen mogen nooit de dupe worden van de financiële situatie thuis. Meedoen aan school, sport en maatschappelijke activiteiten moet voor ieder kind mogelijk zijn.

Sterke buurten en dorpen

Sociaal beleid is meer dan professionele zorg. Een buurthuis, dorpshuis, sportvereniging, bibliotheek, markt of andere ontmoetingsplek brengt mensen bij elkaar, voorkomt eenzaamheid en zorgt ervoor dat inwoners naar elkaar omkijken. Daarom willen we belangrijke sociale voorzieningen en ontmoetingsplekken in onze wijken en dorpskernen behouden en versterken. Onze gemeente kan niet zonder vrijwilligers. Zij organiseren sport, activiteiten, evenementen en ondersteuning en zorgen voor verbinding tussen inwoners. De gemeente moet hen helpen in plaats van hen te laten verdwalen in regels en formulieren. We willen eenvoudige procedures, duidelijke aanspreekpunten en waar mogelijk meerjarige afspraken met organisaties die zich hebben bewezen.

Zorggeld is voor zorg

De kosten van het sociaal domein zijn groot en gemeenschapsgeld moet zorgvuldig worden besteed. We willen zoveel mogelijk geld besteden aan daadwerkelijke hulp en ondersteuning en zo min mogelijk aan onnodige bureaucratie, dure externe bureaus en ingewikkelde organisatorische tussenlagen. Bij de inkoop van zorg kijken we niet alleen naar de laagste prijs. Kwaliteit, continuïteit en het resultaat voor inwoners zijn minstens zo belangrijk.

Eén gemeente, dichtbij georganiseerd

Na de samenvoeging van Hilversum en Wijdemeren moet iedere inwoner kunnen rekenen op een gelijkwaardig niveau van ondersteuning. Dat betekent niet dat alles overal precies hetzelfde georganiseerd moet worden. Een dorp kan iets anders nodig hebben dan een stedelijke wijk. Kortom: één gemeente, dezelfde rechten en uitgangspunten, maar ruimte voor wat lokaal nodig is.

10. Gewoon beheersbaar

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum kiest voor een eerlijke, veilige en beheersbare opvang van vluchtelingen, met kleinschalige opvang, duidelijke grenzen en draagvlak bij inwoners. We willen dat mensen die hier mogen blijven volwaardig meedoen: werken, de taal leren, onze wetten en waarden respecteren en bijdragen aan de samenleving, terwijl we landelijk blijven aandringen op minder instroom en een effectief en streng asielbeleid.

Asiel- en vluchtelingenopvang

Gewoon, Hilversum staat voor een eerlijke, veilige en beheersbare aanpak van asielopvang. Mensen die vluchten voor oorlog en geweld verdienen humane opvang. Een beter leven nastreven is een menselijke eigenschap: in zekere zin zijn we allemaal gelukszoekers. Iedereen die hier voor kortere of langere tijd mee wil doen, op een manier die onze waarden en normen respecteert, is bij ons welkom. Maar dat mag niet zomaar voor rekening van het collectief komen: we verwachten dat mensen zoveel mogelijk op eigen benen staan en hun eigen broek ophouden. En waar we opvang organiseren, moet dit passen bij wat een locatie en omgeving daadwerkelijk kunnen dragen.

Tegen noodopvang

Wij zijn tegen noodopvang voor asielzoekers. In de praktijk gaat het hierbij vaak om alleenreizende mannen die het asielproces nog niet hebben afgerond en soms afkomstig zijn uit veilige landen. Omdat zij nog geen verblijfsstatus hebben, mogen zij vaak niet werken en is integratie beperkt mogelijk. Dit zorgt voor onrust en vermindert het draagvlak in onze samenleving.

Kleinschalige, structurele opvang

Gewoon, Hilversum kiest voor kleinschalige, structurele opvang van echte vluchtelingen met een verblijfsstatus: mensen die het volledige proces hebben doorlopen en daadwerkelijk onderdeel kunnen worden van onze samenleving. Zij kunnen werken, onderwijs volgen en integreren in onze gemeente, waarbij wij van mening zijn dat onze waarden en normen, zoals het accepteren van homoseksualiteit en vrouwenrechten, gewoon gelden.

Wij willen gewoon de wet naleven, ook op het gebied van opvang. Uit het eerdere Hilversumse participatieproces bleek een duidelijke voorkeur voor kleinschalige en verspreide opvang, en die richting onderschrijven wij. Wat kleinschalig is, onderbouwen we vanuit de draagkracht van een locatie en de buurt, de aanwezige voorzieningen, de begeleiding en de leefbaarheid van de omgeving. We houden daarbij een maximum van 100 personen per locatie aan, met in de gehele (nieuwe) gemeente in totaal maximaal 500 opvangplekken, verspreid over meerdere kleinschalige locaties. Een grootschalig AZC of ‘hubconstructie’ zien we niet zitten.

Participatie en draagvlak

Bewoners verdienen gewoon openheid, duidelijke communicatie en een gemeentebestuur dat afspraken nakomt. Geen geheime trajecten, geen onjuiste of verzwegen informatie en geen politiek achter gesloten deuren. Gewoon, open en transparant. Omwonenden moeten vroeg worden geïnformeerd en serieus kunnen meepraten over de zaken waarover lokaal daadwerkelijk iets te kiezen valt: vooraf maken we duidelijk waar zij wel en niet over meebeslissen. Voor de keuze van een locatie voor asielopvang geldt daarbij het adviesrecht uit onze zeggenschapsinstrumenten (zie Gewoon zelf beslissen: heldere instrumenten voor zeggenschap): omwonenden worden vroegtijdig betrokken en hun advies weegt zwaar mee in de uiteindelijke afweging, maar de formele bevoegdheid blijft bij het volgens de wet bevoegde bestuursorgaan. Dat is dus iets anders dan omwonenden een instemmingsrecht of vetorecht geven over of een locatie er komt. Investeren in draagvlak is voor ons een harde voorwaarde: we nemen zorgen, vragen en ideeën uit de wijk serieus, ook in de dorpen van Wijdemeren.

Meedoen: rechten en plichten

Wie hier woont, doet mee. Vluchtelingen met een verblijfsstatus kunnen en mogen werken, dus verwachten we dat zij aan het werk gaan: ook vrijwilligerswerk telt daarbij als werk. We verwachten dat zij onze taal leren en zich voegen naar onze cultuur, waarden, normen en wetten, en dat zij, net als iedere andere inwoner, belasting betalen. Wie op vakantie gaat naar het land van herkomst, heeft wat ons betreft geen recht op terugkeer naar onze gemeente. Daar staat tegenover dat mensen ook daadwerkelijk de kans moeten krijgen om mee te doen: om te leren, te werken en zelfstandig te worden. Alleen dan kan iemand echt op eigen benen staan.

Landelijk beleid en onze rol als gemeente

Wij vinden dat de landelijke overheid de instroom van asielzoekers fors moet verminderen. Minder instroom betekent minder druk op gemeenten en minder behoefte aan noodopvang. Ook vinden we dat vluchtelingen die op vakantie gaan naar hun land van herkomst, hun status en aanvraag zouden moeten verliezen. Dit zijn zaken die de landelijke overheid moet regelen, en dus gaat de uitvoering ervan de bevoegdheid van onze gemeente te boven. Gewoon, Hilversum blijft daarom in de lobby richting Den Haag actief aandringen op strengere landelijke wetgeving en een effectiever asielbeleid. Binnen wat een gemeente lokaal wél kan doen, houden we het COA strikt aan de afspraken die we met hen maken en zorgen we voor voldoende structurele faciliteiten in de wijken waar opvang plaatsvindt.

11. Gewoon actief

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum wil sport toegankelijk en betaalbaar houden voor iedereen, met sterke verenigingen, ruimte voor lokale initiatieven en goede sportvoorzieningen in wijken en dorpen. Sportvoorzieningen zijn daarbij een maatschappelijke infrastructuur: niet alleen omdat bewegen gezond is, maar ook vanwege ontmoeting, verenigingsleven en sociale samenhang.

Sport als maatschappelijke infrastructuur

Gewoon, Hilversum ziet sport als een essentiële basisvoorziening voor inwoners van onze gemeente, en daarmee als maatschappelijke infrastructuur. Sportverenigingen vervullen daarbij een belangrijke maatschappelijke rol: ze brengen mensen samen en dragen bij aan een gezonde leefstijl, maar minstens zo belangrijk zijn ontmoeting, verenigingsleven en sociale samenhang. Gewoon, Hilversum wil daarom dat de gemeente actief investeert in het behoud en de versterking van sportvoorzieningen in buurten en dorpen, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid, en daarbij breder kijkt dan alleen traditionele veld- en zaalsporten.

Bewegen en ontmoeten in de volle breedte

Sport- en beweegbeleid gaat wat ons betreft niet alleen over traditionele sportverenigingen met een eigen accommodatie. Denksporten, wandelgroepen, biljart, koersbal en andere laagdrempelige activiteiten in wijk- en buurtcentra kunnen minstens zoveel maatschappelijke waarde hebben: ze dragen bij aan ontmoeting, sociale samenhang, mentale gezondheid en leefbaarheid in buurten en dorpen. De waarde van sportclubs is dus breder dan enkel sport: een kaartvereniging is ook waardevol vanwege ontmoeting en sociale samenhang. We willen sportclubs daarom volwaardige aandacht en ondersteuning bieden, vanuit hun eigen maatschappelijke waarde.

Actief contact met verenigingen

Gewoon, Hilversum wil dat de gemeente actiever communiceert met sportverenigingen over de ondersteuningsmogelijkheden. Niet alleen reageren wanneer zij zelf aankloppen, maar ook actief in beeld brengen welke verenigingen er zijn in wijken en buurten en welke ondersteuning zij nodig hebben om te kunnen blijven bestaan. Dat maken we concreet met één herkenbaar gemeentelijk aanspreekpunt, minder versnipperde regelingen en periodiek contact met verenigingen, zodat ook de bekendheid van gemeentelijke ondersteuningsmogelijkheden verbetert.

Betaalbaar en toegankelijk

We vinden het belangrijk dat sport-contributies laag blijven, zodat sportdeelname voor iedereen haalbaar blijft. We zetten daarbij in op goede en veilige sportaccommodaties die goed bereikbaar zijn, zodat sport laagdrempelig en vanzelfsprekend blijft voor jong en oud.

12. Gewoon gezellig

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum koestert cultuur als iets dat mensen samenbrengt, ruimte geeft aan talent en bijdraagt aan een aantrekkelijke en levendige gemeente. Dat geldt voor Hilversum, met zijn rijke mediacultuur en creatieve makers, evengoed als voor de dorpen van Wijdemeren, waar cultuur vaak juist ontstaat uit de eigen dorpsgemeenschap. Nieuwe cultuur zien we het liefst ontstaan van onderop: kleine initiatieven die we ruimte en steun geven om te groeien, naast het koesteren van wat er al is. Ook evenementen en plekken om elkaar te ontmoeten dragen bij aan levendige buurten en dorpen.

Cultuur brengt mensen samen

Gewoon, Hilversum koestert onze culturele instellingen, groot en klein. Cultuur brengt mensen samen, geeft ruimte aan talent en draagt bij aan een aantrekkelijke en levendige stad. Gewoon, Hilversum vindt dat cultuur toegankelijk moet zijn voor iedereen. We willen ruimte bieden aan lokale makers en verenigingen, en willen dat creatieve en culturele initiatieven niet onnodig worden belemmerd door regels en bureaucratie. Bibliotheken, podia, amateurkunst en andere culturele voorzieningen hebben daarbij een belangrijke functie. Ze bieden niet alleen ruimte voor cultuur, maar zijn ook plekken waar mensen elkaar ontmoeten, zich ontwikkelen en onderdeel kunnen zijn van de samenleving. Dat geldt voor jong en oud en voor zowel Hilversum als de dorpen.

Koesteren wat er al is

Gewoon, Hilversum is zuinig op de culturele instellingen die er al zijn, groot en klein. Dat geldt voor de mediastad Hilversum, met haar rijke traditie van omroepen, makers en creatieve bedrijvigheid zoals Theater Gooiland, Poppodium De Vorstin of Filmtheater Hilversum. Dit geldt echter ook voor de verenigingen, dorpshuizen en tradities in de kernen van Wijdemeren: Loosdrecht, Kortenhoef, Nederhorst den Berg, Breukeleveen, Ankeveen en 's-Graveland, waar initiatieven zoals Theater De Dillewijn in Ankeveen, het Sociaal Cultureel Centrum in Nederhorst den Berg en de concerten in het Oude Kerkje in Kortenhoef vrijwel volledig op vrijwilligers draaien. Deze plekken en verenigingen geven onze buurten en dorpen hun eigen gezicht, en verdienen het om te blijven bestaan, niet om terzijde te worden geschoven zodra er iets nieuws wordt bedacht. Ook bibliotheken, podia en andere ontmoetingsplekken zijn onderdeel van die lokale infrastructuur. Ze zorgen voor ontmoeting en verbinding en dragen bij aan de leefbaarheid van buurten en dorpen. We willen daarom niet alleen kijken naar wat nieuw kan worden toegevoegd, maar ook naar de vraag hoe bestaande voorzieningen sterk en toegankelijk kunnen blijven.

Ruimte voor initiatief van onderop

Naast het koesteren van wat er al is, willen we vooral ruimte geven aan nieuwe initiatieven die van onderop ontstaan, dicht bij de mensen die ze dragen: een buurtinitiatief, een lokale maker, een dorpsevenement of een vereniging die iets organiseert voor de buurt. Dat kan in Hilversum zijn, maar evengoed in Loosdrecht, Kortenhoef, Nederhorst den Berg, Ankeveen of 's-Graveland. Evenementen kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. Ze brengen mensen samen, geven ruimte aan verenigingen, makers en ondernemers en dragen bij aan een levendige gemeente. We willen ruimte bieden aan evenementen die passen bij de omgeving en worden gedragen door de mensen die ze organiseren. Daarbij moet de gemeente vooral zorgen voor duidelijke en werkbare regels, zodat initiatiefnemers weten waar ze aan toe zijn en niet onnodig worden belast met bureaucratie.

D. Een gemeente met karakter en een sterke economie

Een aantrekkelijke gemeente heeft ondernemers en werkgelegenheid nodig, van het Media Park tot de winkelstraat in de wijk of het dorp. Hilversum dankt zijn karakter aan een uniek architectonisch erfgoed en waardevolle monumenten. Dit hoofdstuk verbindt beide: een sterke lokale economie op alle niveaus, met een zorgvuldige, democratisch afgewogen omgang met ons cultureel erfgoed.

13. Gewoon geld verdienen

Kernboodschap: Een aantrekkelijke gemeente heeft ondernemers en werkgelegenheid nodig. De economische lijn van Gewoon, Hilversum verbindt vier niveaus: het Media Park en Mediastad als strategisch economisch cluster, de bedrijventerreinen, de wijkwinkelcentra en winkelgebieden, en de lokale ondernemer in buurt en dorp.

Een sterke lokale economie

Dat begint bij ruimte om te ondernemen, bereikbaarheid, werkbare regels en een gemeente die voorspelbaar handelt. Daarbij kijken we naar de hele economie: van zelfstandige ondernemer en winkelier tot grotere werkgevers en economische clusters. Vestigingsklimaat, bereikbaarheid, arbeidsmarkt, regeldruk en ruimte voor bedrijvigheid staan niet los van elkaar; het zijn samenhangende voorwaarden voor een gezonde lokale economie. We willen daarom bij economisch beleid steeds naar dit geheel kijken, in plaats van deze onderwerpen los van elkaar te behandelen.

Een sterke economie is uiteindelijk ook een economie waarin mensen aan het werk kunnen. Hilversum heeft behoefte aan voldoende banen op verschillende niveaus: van praktisch en technisch werk tot kennisbanen in de media, de creatieve sector, zorg en dienstverlening. We willen bestaande werkgelegenheid behouden en ruimte bieden aan bedrijven die nieuwe banen creëren.

De gemeente heeft niet de taak om zelf banen te creëren, maar kan wel de voorwaarden daarvoor verbeteren. Dat betekent ruimte voor bedrijven om zich te vestigen en te groeien, goede bereikbaarheid en samenwerking met werkgevers, onderwijs en de regio. Voor inwoners die langs de kant staan, moet de gemeente zich inspannen om de stap naar werk kleiner te maken. Werk is niet alleen belangrijk voor inkomen, maar ook voor zelfstandigheid, ontwikkeling en deelname aan de samenleving.

Mediastad moet meer zijn dan een slogan

Het Media Park en de creatieve en mediasector geven Hilversum een bijzondere economische positie. Die willen we versterken als ecosysteem van bedrijven, makers, opleidingen, innovatie, talent en werkgelegenheid. Mediastad is voor ons daarom geen citymarketingslogan, maar economisch beleid. Een gezonde lokale economie vraagt om mensen met de juiste kennis en vaardigheden. We willen daarom dat onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten. Dat geldt in het bijzonder voor de media- en creatieve sector, maar ook voor techniek, zorg, ICT en andere sectoren waarin werkgevers moeilijk personeel kunnen vinden.

De gemeente kan hierin een verbindende rol spelen door scholen, opleidingen en werkgevers bij elkaar te brengen, ruimte te bieden aan stages en leerwerkplekken en initiatieven te ondersteunen die talent aan de regio binden. Jongeren moeten de kans krijgen om werkervaring op te doen en werkgevers moeten gemakkelijker toegang krijgen tot nieuw talent. We willen voorkomen dat goed opgeleide jongeren uit Hilversum vertrekken omdat opleiding en werk onvoldoende op elkaar aansluiten.

Hilversum heeft met de mediasector, creatieve industrie en kennisinstellingen een goede uitgangspositie voor innovatie en nieuwe bedrijvigheid. We willen ruimte geven aan startende bedrijven en bestaande ondernemingen die willen groeien. De gemeente hoeft daarbij niet zelf te bepalen welke onderneming succesvol wordt. Wel kan zij zorgen voor een goed vestigingsklimaat, ruimte voor experiment en verbinding tussen ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen.

Ruimte om te werken

Woningen zijn hard nodig, maar een gemeente bestaat niet alleen uit woningen. Ook bedrijven en werkfuncties hebben ruimte nodig. Daarom beschermen we economische ruimte waar dat waardevol is. Dat wordt geen automatisme: als een andere functie op een bepaalde plek aantoonbaar meer publieke waarde oplevert, maken we die afweging.

Bedrijventerreinen zijn schaars en daarom moeten we er zorgvuldig mee omgaan. We willen bestaande bedrijventerreinen waar mogelijk behouden, beter benutten en verduurzamen. Intensiever ruimtegebruik kan daarbij helpen, zodat economische activiteiten kunnen groeien zonder dat daarvoor steeds nieuwe ruimte nodig is. Tegelijkertijd moet niet iedere vierkante meter bedrijventerrein koste wat kost behouden blijven. Transformatie blokkeren we niet dogmatisch, maar we laten ruimte voor bedrijvigheid ook niet zomaar verdwijnen zonder een goede afweging. Eerst moet duidelijk zijn waar bedrijven in de toekomst terechtkunnen en welke gevolgen een transformatie heeft voor werkgelegenheid en de lokale economie.

Waar mogelijk willen we ruimte bieden aan bedrijven om uit te breiden en te investeren in verduurzaming. Ook de energievoorziening en beschikbare netcapaciteit worden daarbij steeds belangrijkere voorwaarden voor economische ontwikkeling. De gemeente moet bedrijven helpen om verduurzaming praktisch mogelijk te maken en waar mogelijk belemmeringen wegnemen. Daarbij kijken we niet alleen naar ambities op papier, maar ook naar wat technisch en financieel haalbaar is.

Winkelgebieden en een aantrekkelijk centrum

Winkelgebieden veranderen. Online winkelen, veranderend consumentengedrag en stijgende kosten zorgen ervoor dat traditionele winkelstraten onder druk staan. Wij willen daarom geen centrumbeleid dat uitsluitend gericht is op het vullen van zoveel mogelijk winkelmeters, maar op aantrekkelijke gebieden waar mensen graag komen, verblijven en ondernemen.

Dat betekent ruimte voor een goede mix van winkels, horeca, dienstverlening, cultuur en andere functies. Leegstand moet waar mogelijk worden voorkomen en langdurig leegstaande panden moeten makkelijker een passende nieuwe functie kunnen krijgen. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat winkelgebieden zonder duidelijke visie langzaam veranderen in uitsluitend horecagebieden of woongebieden. Voor wijkwinkelcentra en winkelvoorzieningen in de dorpen geldt hetzelfde uitgangspunt: behoud wat economisch en maatschappelijk van waarde is en geef ondernemers ruimte om in te spelen op veranderende omstandigheden.

Lokale ondernemers en een ondernemersvriendelijke gemeente

Voor de ondernemer en winkelier in buurt, wijk en dorp gaat het vooral om praktische zaken: goede bereikbaarheid, werkbare regels, een goed onderhouden openbare ruimte en een gemeente die voorspelbaar en betrouwbaar is in haar dienstverlening. Ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente voorspelbaar en redelijk handelt. Regels zijn soms nodig om publieke belangen te beschermen, maar regels moeten wel proportioneel en begrijpelijk zijn. We willen daarom kritisch kijken naar onnodige regeldruk en procedures waar mogelijk eenvoudiger en sneller maken.

Voor ondernemers moet duidelijk zijn waar zij terechtkunnen met vragen of plannen. We willen korte lijnen, duidelijke termijnen en zoveel mogelijk één herkenbaar aanspreekpunt binnen de gemeente. Een ondernemer die wil investeren of uitbreiden, moet niet onnodig lang van loket naar loket worden gestuurd. Dat betekent niet dat iedere aanvraag automatisch moet worden gehonoreerd. Publieke belangen en wettelijke regels blijven leidend. Wel moet de gemeente ondernemers vanaf het begin duidelijkheid geven over wat wel en niet mogelijk is.

De gemeente geeft jaarlijks veel geld uit aan diensten, werken en producten. Waar dat binnen de aanbestedingsregels mogelijk is, willen we dat lokale en regionale ondernemers een eerlijke kans krijgen om mee te dingen naar gemeentelijke opdrachten. Daarbij moet niet automatisch voor de goedkoopste aanbieding worden gekozen. Kwaliteit, betrouwbaarheid, duurzaamheid en continuïteit zijn ook van belang. Tegelijkertijd moet de gemeente zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld. Lokale inkoop is geen doel op zichzelf, maar waar lokale bedrijven een goede prijs-kwaliteitverhouding bieden, moeten zij niet onnodig worden uitgesloten door ingewikkelde procedures of eisen.

Bereikbaarheid als economische voorwaarde

Een goed vestigingsklimaat begint ook bij bereikbaarheid. Werknemers moeten hun werk kunnen bereiken, klanten moeten winkelgebieden kunnen vinden en bedrijven moeten goed bereikbaar zijn voor personeel, leveranciers en bezoekers. Dat geldt voor het centrum en de winkelgebieden, maar nadrukkelijk ook voor het Media Park en de bedrijventerreinen.

We kiezen daarbij niet voor één vervoerswijze. Goede bereikbaarheid vraagt om een combinatie van fiets, openbaar vervoer en auto, afhankelijk van de plek en het type onderneming. Bij economische ontwikkelingen moet daarom vooraf worden gekeken naar de gevolgen voor de bereikbaarheid. Een bedrijventerrein waar personeel en goederen moeilijk kunnen komen, verliest op termijn economische waarde.

Citymarketing moet iets opleveren

Citymarketing is geen doel op zichzelf. We willen duidelijk hebben wat we ermee willen bereiken, hoeveel publiek geld ermee gemoeid is en welke aantoonbare waarde het oplevert voor onze gemeente en lokale economie. Hilversum heeft met het Media Park, de natuur, het centrum, horeca, cultuur en evenementen verschillende mogelijkheden om bezoekers aan te trekken. Bezoekers zijn niet alleen van belang voor de uitstraling van de stad, maar leveren ook economische waarde voor winkels, horeca, cultuur en andere ondernemers. We richten ons liever op bezoekers die daadwerkelijk bijdragen aan de lokale economie dan op zoveel mogelijk bezoekers zonder duidelijke meerwaarde. Evenementen en toeristische activiteiten moeten passen bij de schaal en het karakter van Hilversum.

Samenwerken met de regio

Hilversum staat economisch niet op zichzelf. Werknemers wonen in de ene gemeente en werken in de andere, bedrijven zijn afhankelijk van regionale bereikbaarheid en arbeidsmarkten en economische sectoren houden zich niet aan gemeentegrenzen.

Daarom willen we regionaal samenwerken waar dat meerwaarde heeft, bijvoorbeeld op het gebied van media en creatieve industrie, arbeidsmarkt, bereikbaarheid, bedrijventerreinen en onderwijs. Hilversum moet daarbij een duidelijke eigen economische positie innemen en niet alleen aansluiten bij regionale plannen. Samenwerken waar het nodig is, zelfstandig handelen waar dat kan.

14. Gewoon mooi

Kernboodschap: Gewoon, Hilversum wil zorgvuldig omgaan met onze monumenten en cultureel erfgoed, waarbij besluiten over de aanwijzing en instandhouding van monumenten altijd onderdeel zijn van een brede, democratische belangenafweging tussen monumentale waarde en andere maatschappelijke belangen.

Monumenten en erfgoed als onderdeel van identiteit met een brede belangenafweging

Gewoon, Hilversum vindt dat we zorgvuldig moeten omgaan met monumenten en cultureel erfgoed, omdat zij bijdragen aan de identiteit en geschiedenis van onze buurten en dorpen. Tegelijkertijd moet er bij het aanwijzen van nieuwe monumenten altijd een brede belangenafweging plaatsvinden tussen monumentale waarde, leefbaarheid, betaalbaarheid, woninggebruik, verduurzaming en praktische uitvoerbaarheid. Monumentenzorg mag geen doel op zichzelf worden, waarbij andere maatschappelijke belangen volledig ondersneeuwen. De bevoegdheid om panden aan te wijzen als gemeentelijk monument hoort wat ons betreft weer thuis bij de gemeenteraad. Zo'n aanwijzing heeft vaak grote gevolgen voor eigenaren en de leefomgeving en vraagt daarom om een democratisch gelegitimeerde afweging, niet alleen een bestuurlijke of ambtelijke beslissing van het college.

Verduurzamen monumenten makkelijker maken

Gewoon, Hilversum wil het verduurzamen van monumenten en karakteristieke panden makkelijker maken. Veel eigenaren lopen nu vast in ingewikkelde procedures en onnodig rigide eisen. Wij willen overbodige bureaucratie schrappen en meer ruimte geven voor praktische oplossingen, zolang de monumentale kwaliteit en het karakter van een pand behouden blijven.

Een stadsbouwmeester voor ruimtelijke kwaliteit

We willen daarnaast onderzoeken of we opnieuw een onafhankelijke stadsbouwmeester kunnen aanstellen, niet als vervanging van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Monumenten (CRKM). De CRKM behoudt haar multidisciplinaire deskundigenrol bij concrete plannen, ruimtelijke kwaliteit en monumenten. De stadsbouwmeester krijgt juist een vroegere, strategische rol: kwaliteit bewaken, adviseren en zelfstandig ruimtelijke vraagstukken agenderen. Daaronder ligt een bredere opvatting over gemeentelijk opdrachtgeverschap: de gemeente moet niet alleen achteraf toetsen of een plan binnen de regels past, maar ook vooraf duidelijk kunnen maken welke ruimtelijke en publieke kwaliteit een plek nodig heeft.